ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 15ης Ιουνίου 2010 *

Στην υπόθεση Τ-177/07,

Mediaset SpA, με έδρα το Μιλάνο (Ιταλία), εκπροσωπούμενη από τους Κ. Αδαμαντόπουλο, G. Rossi, Ε. Πετρίτση και A. Nucara, δικηγόρους, D. O'Keeffe και P. Boyle, solicitors,

προσφεύγουσα,

κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τους B. Martenczuk, G. Conte και την E. Righini,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

υποστηριζόμενης από

τη **Sky Italia Srl,** με έδρα τη Ρώμη (Ιταλία), εκπροσωπούμενη αρχικώς από τους F. E. González Díaz και D. Gerard, στη συνέχεια, από τους González Díaz, δικηγόρους,

παρεμβαίνουσα,

με αντικείμενο αίτηση ακυρώσεως της αποφάσεως 2007/374/ΕΚ της Επιτροπής, της 24ης Ιανουαρίου 2007, επί της υπ' αριθ. C 52/2005 υποθέσεως κρατικής ενισχύσεως (πρώην NN 88/2005, πρώην CP 101/2004), την οποία χορήγησε η Ιταλική Δημοκρατία υπό μορφή επιδοτήσεως της αγοράς ψηφιακών αποκωδικοποιητών (ΕΕ L 147, σ. 1),

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους I. Pelikánová, πρόεδρο, K. Jürimäe (εισηγήτρια) και S. Soldevila Fragoso, δικαστές,

γραμματέας: K. Pocheć, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 3ης Ιουνίου 2009,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

1 Κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, του νόμου 350 — Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2004) (νόμος 350 περί διατάξεων σχετικών με την κατάρτιση ετήσιου και πολυετούς κρατικού προϋπολογισμού, στο εξής: δημοσιονομικός νόμος του 2004), της 24ης Δεκεμβρίου 2003:

«Για το 2004, καταβάλλεται δημόσια επιδότηση 150 ευρώ σε κάθε χρήστη ραδιοτηλεοπτικών υπηρεσιών, που έχει εξοφλήσει τη σχετική συνδρομή του τρέχοντος έτους και έχει αγοράσει ή μισθώνει συσκευή λήψεως επίγειου ψηφιακού τηλεοπτικού σήματος (T-DVB/C-DVB), καθώς και σχετικών διαδραστικών υπηρεσιών, χωρίς απόκρυψη και χωρίς επιβάρυνση για τον χρήστη και για τον προμηθευτή περιεχομένου. Η επιδότηση δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των 110 εκατομμυρίων ευρώ συνολικά.»

2 Το άρθρο 1, παράγραφος 211, του νόμου 311 — Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2005) (νόμος 311 περί διατάξεων σχετικών με την κατάρτιση ετήσιου και πολυετούς κρατικού προϋπολογισμού, στο εξής: δημοσιονομικός νόμος του 2005), της 30ής Δεκεμβρίου 2004, προέβλεπε την εκ νέου χρηματοδότηση του μέτρου αυτού, με το ίδιο ανώτατο όριο των 110 εκατ. ευρώ, αλλά με μείωση της επιδοτήσεως ανά αποκωδικοποιητή στα 70 ευρώ.

3 Το μέτρο καταργήθηκε την 1η Δεκεμβρίου 2005.

4 Η διαδικασία μεταβάσεως στην ψηφιακή τηλεόραση ξεκίνησε στην Ιταλία με τον νόμο 66 — Conversione in legge, con modificazioni, del decreto-legge 23 gennaio 2001, nº 5, recante disposizioni urgenti per il differimento di termini in materia di trasmissioni radiotelevisive analogiche e digitali, nonché per il risanamento di impianti radiotelevisivi ([…]), της 20ής Μαρτίου 2001, ο οποίος προέβλεπε ότι η μετάβαση στην ψηφιακή τηλεόραση θα περατώνονταν έως τον Δεκέμβριο του 2006, οπότε θα έπαυε οριστικά η εκπομπή αναλογικού τηλεοπτικού σήματος. Συναφώς, το άρθρο 2bis, σημείο 5, του εν λόγω νόμου ορίζει:

«Από το τέλος του 2006, η μετάδοση τηλεοπτικών εκπομπών και υπηρεσιών πολυμέσων από επίγεια συχνότητα πραγματοποιείται αποκλειστικά με ψηφιακή τεχνολογία.»

5 Εν συνεχεία, η ημερομηνία παύσεως της αναλογικής μετάδοσης μετατέθηκε αρχικώς για έως το 2008 και κατόπιν στις 30 Νοεμβρίου 2012.

6 Στις 11 Μαΐου 2004, η Centro Europa 7 Srl υπέβαλε στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων καταγγελία σχετικά με την επιδότηση που χορήγησε η Ιταλική Δημοκρατία, βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 1, του δημοσιονομικού νόμου του 2004, για την αγορά ψηφιακών αποκωδικοποιητών λήψεως επίγειου σήματος. Με έγγραφο της 10ης Φεβρουαρίου 2005, η Centro Europa 7 έθεσε υπόψη της Επιτροπής περισσότερα στοιχεία και ανέφερε ότι η Ιταλική Κυβέρνηση προέβλεψε εκ νέου χρηματοδότηση του μέτρου με το άρθρο 1, παράγραφος 211, του δημοσιονομικού νόμου του 2005.

7 Στις 3 Μαΐου 2005 υπέβαλε καταγγελία και η εταιρία Sky Italia Srl (στο εξής: Sky Italia) σχετικά με τις προαναφερθείσες διατάξεις των δημοσιονομικών νόμων του 2004 και του 2005.

8 Με έγγραφο της 21ης Δεκεμβρίου 2005, η Επιτροπή γνωστοποίησε στην Ιταλική Δημοκρατία την απόφασή της να κινήσει την προβλεπόμενη από το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ επίσημη διαδικασία έρευνας (ΕΕ 2006, C 118, σ. 10, στο εξής: απόφαση περί κινήσεως επίσημης διαδικασίας έρευνας) σχετικά με το άρθρο 4, παράγραφος 1, του δημοσιονομικού νόμου του 2004 και το άρθρο 1, παράγραφος 211, του δημοσιονομικού νόμου του 2005 (στο εξής, από κοινού: επίμαχα μέτρα). Με την απόφαση αυτή, η Επιτροπή ζήτησε από τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους επί του εν λόγω μέτρου.

9 Στις 24 Ιανουαρίου 2007, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 2007/374/ΕΚ, σχετικά με την κρατική ενίσχυση C 52/2005 (πρώην NN 88/2005, πρώην CP 101/2004) που χορήγησε η Ιταλική Δημοκρατία υπό μορφή επιδοτήσεως της αγοράς ψηφιακών αποκωδικοποιητών (ΕΕ L 147, σ. 1, στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση).

10 Η Επιτροπή επισήμανε, πρώτον, ότι το επίμαχο μέτρο προβλέπει, για τα έτη 2004 και 2005, την εκ μέρους της Ιταλικής Δημοκρατίας καταβολή επιδοτήσεως για την αγορά ψηφιακών αποκωδικοποιητών επίγειας λήψεως και, συνεπώς, συνιστά κρατική ενίσχυση, κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ, υπέρ οργανισμών επίγειας ψηφιακής μετάδοσης, οι οποίοι παρέχουν επί πληρωμή τηλεοπτικές υπηρεσίες, ιδίως υπηρεσίες κατ' επιλογήν (à la carte), καθώς και υπέρ επιχειρήσεων καλωδιακής μετάδοσης που παρέχουν επί πληρωμή ψηφιακές τηλεοπτικές υπηρεσίες.

11 Εν συνεχεία, η Επιτροπή έκρινε ότι το επίμαχο μέτρο δεν εμπίπτει στις εξαιρέσεις του άρθρου 87, παράγραφος 3, ΕΚ. Ειδικότερα, έκρινε ότι δεν εμπίπτει στην εξαίρεση του άρθρου 87, παράγραφος 3, στοιχείο γ΄, ΕΚ, διότι, ακόμη και αν η μετάβαση από την αναλογική στην ψηφιακή τηλεόραση αποτελεί σκοπό κοινού συμφέροντος, το μέτρο είναι δυσανάλογο για την επίτευξη του σκοπού αυτού και δεν συμβάλλει στην αποφυγή άσκοπων στρεβλώσεων του ανταγωνισμού. Το συμπέρασμα αυτό στηρίζεται, μεταξύ άλλων, στο γεγονός ότι το επίμαχο μέτρο δεν είναι ουδέτερο από τεχνολογικής απόψεως, στον βαθμό που δεν μπορεί να ισχύσει για τους ψηφιακούς αποκωδικοποιητές δορυφορικής λήψεως. Η Επιτροπή έκρινε, πάντως, ότι, ακόμη και αν το επίμαχο μέτρο θεωρηθεί ενίσχυση υπέρ των κατασκευαστών αποκωδικοποιητών, ισχύει ως προς αυτό η παρέκκλιση του άρθρου 87, παράγραφος 3, στοιχείο γ΄, ΕΚ. Συγκεκριμένα, αφενός, ενθαρρύνει την τεχνολογική ανάπτυξη υπό μορφή αποκωδικοποιητών υψηλότερης αποδόσεως, οι οποίοι κατασκευάζονται βάσει προτύπων που είναι στη διάθεση όλων των κατασκευαστών, αφετέρου, από τη χρηματοδότηση μπορούν να ευνοηθούν όλοι οι κατασκευαστές του συγκεκριμένου τύπου αποκωδικοποιητή, περιλαμβανομένων των εγκατεστημένων σε άλλα κράτη μέλη, και, τέλος,

η ενίσχυση της ζήτησης αποκωδικοποιητών, κατόπιν της λήψεως του επίμαχου μέτρου, αποτελεί αναπόφευκτη συνέπεια κάθε δημόσιας πολιτικής που αποσκοπεί στη μετάβαση στην ψηφιακή τηλεοπτική μετάδοση, ακόμη και της πλέον ουδέτερης από τεχνολογικής απόψεως.

12 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή χαρακτήρισε τις ενισχύσεις που χορηγήθηκαν κατ' εφαρμογήν του επίμαχου μέτρου μη συμβατές με την κοινή αγορά, και, ως εκ τούτου παράνομες, διέταξε δε την ανάκτησή τους. Προς τούτο, η Επιτροπή παρέθεσε ορισμένες ενδείξεις σχετικά με τον τρόπο υπολογισμού του ύψους των ενισχύσεων.

13 Το διατακτικό της προσβαλλομένης αποφάσεως έχει ως εξής:

«*Άρθρο 1*

Το καθεστώς το οποίο εφάρμοσε παράνομα η Ιταλική Δημοκρατία υπέρ των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών επίγειας ψηφιακής μετάδοσης που παρέχουν τηλεοπτικές υπηρεσίες επί πληρωμή και των φορέων εκμετάλλευσης καλωδιακής τηλεόρασης επί πληρωμή συνιστά κρατική ενίσχυση ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά.

Άρθρο 2

1. Η Ιταλική Δημοκρατία λαμβάνει όλα τα απαιτούμενα μέτρα για να ανακτήσει από τους δικαιούχους την ενίσχυση που αναφέρεται στο άρθρο 1.

2. Η ανάκτηση πραγματοποιείται χωρίς καθυστέρηση και βάσει των διαδικασιών που προβλέπει το εθνικό δίκαιο, υπό τον όρο ότι αυτές παρέχουν τη δυνατότητα άμεσης και αποτελεσματικής εκτέλεσης της παρούσας απόφασης. Τα προς ανάκτηση ποσά παράγουν τόκους, από την ημερομηνία κατά την οποία η ενίσχυση τέθηκε στη διάθεση των δικαιούχων μέχρι την ημερομηνία ανάκτησής της.

3. Οι προς ανάκτηση τόκοι βάσει της παραγράφου 2 υπολογίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στα άρθρα 9 και 11 του κανονισμού (ΕΚ) 794/2004 της Επιτροπής, της 21ης Απριλίου 2004, σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) 659/1999 του Συμβουλίου, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου [88 ΕΚ] [ΕΕ L 140, σ. 1].

Άρθρο 3

Εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης, η Ιταλική Δημοκρατία ενημερώνει την Επιτροπή για τα μέτρα που έχει λάβει για να συμμορφωθεί προς την απόφαση αυτή. Οι πληροφορίες αυτές κοινοποιούνται μέσω του συνημμένου στην παρούσα απόφαση ερωτηματολογίου.

Εντός της ιδίας προθεσμίας που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο, η Ιταλική Δημοκρατία διαβιβάζει τα απαιτούμενα έγγραφα προς απόδειξη ότι κινήθηκε διαδικασία ανάκτησης από τους δικαιούχους των παράνομων και ασυμβίβαστων ενισχύσεων.

Άρθρο 4

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ιταλική Δημοκρατία.»

14 Με την απόφαση C(2006) 6630 τελικό, της 24ης Ιανουαρίου 2007, η Επιτροπή κήρυξε συμβατές με την κοινή αγορά τις ενισχύσεις που χορήγησε η Ιταλική Δημοκρατία, δυνάμει του νόμου 266 — Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2006) (νόμος 266 περί διατάξεων σχετικών με την κατάρτιση ετήσιου και πολυετούς κρατικού προϋπολογισμού, στο εξής: δημοσιονομικός νόμος του 2006), της 23ης Δεκεμβρίου 2005, για την αγορά, κατά το 2006, ψηφιακών αποκωδικοποιητών με ανοικτή διεπαφή προγραμματισμού (στο εξής: απόφαση για το 2006). Η απόφαση για το 2006 αφορούσε, σε αντίθεση με την προσβαλλόμενη απόφαση, επιδοτήσεις οι οποίες κρίθηκαν «ουδέτερες από τεχνολογικής απόψεως», διότι μπορούσαν να δοθούν για αποκωδικοποιητές κατάλληλους για όλες τις ψηφιακές πλατφόρμες (επίγεια, καλωδιακή και δορυφορική), υπό την προϋπόθεση ότι πρόκειται για συσκευές διαδραστικές και διαλειτουργικές, δηλαδή για συσκευές «ανοικτής τεχνολογίας», κατ' αντίθεση προς τις λεγόμενες συσκευές «αποκλειστικής τεχνολογίας».

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

15 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου [νυν Γενικού Δικαστηρίου] στις 23 Μαΐου 2007, η προσφεύγουσα Mediaset SpA, στις δραστηριότητες της οποίας καταλέγεται η επίγεια ψηφιακή μετάδοση τηλεοπτικών προγραμμάτων, άσκησε προσφυγή κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως.

16 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 5 Σεπτεμβρίου 2007, η Sky Italia υπέβαλε αίτηση παρεμβάσεως υπέρ της Επιτροπής. Με διάταξη της 10ης Ιανουαρίου 2008, ο πρόεδρος του δεύτερου τμήματος του Πρωτοδικείου έκανε δεκτή την αίτηση αυτή.

17 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση,

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

18 Η Επιτροπή ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να απορρίψει την προσφυγή,

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Επί του παραδεκτού του υπ' αριθ. Α.8 συνημμένου στην προσφυγή εγγράφου

Επιχειρήματα των διαδίκων

19 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από τη Sky Italia, φρονεί ότι το υπ' αριθ. Α.8 συνημμένο στην προσφυγή έγγραφο, με τίτλο «Ο τομέας της τηλεοπτικής μετάδοσης στην Ιταλία: σύντομη περιγραφή του ιστορικού πλαισίου, του νομικού πλαισίου και της αγοράς» (στο εξής: συνημμένο Α.8), πρέπει να κριθεί απαράδεκτο, όπως επίσης και κάθε παραπομπή προς αυτό, το δε περιεχόμενό του δεν πρέπει να ληφθεί υπόψη από το Γενικό Δικαστήριο. Συγκεκριμένα, το συνημμένο Α.8 περιέχει πολλά επιχειρήματα και παρατηρήσεις, τόσο νομικής φύσεως όσο και επί των πραγματικών περιστατικών, τα οποία δεν περιλαμβάνονται στην προσφυγή. Επομένως, με το εν λόγω συνημμένο και τις παραπομπές του δικογράφου της προσφυγής σε αυτό, παραβιάζεται η υποχρέωση που επιβάλλεται από το άρθρο 21, παράγραφος 1, του Οργανισμού του Δικαστηρίου, καθώς και από το άρθρο 44, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, κατά τα οποία το αντικείμενο της διαφοράς και οι λόγοι των οποίων γίνεται επίκληση πρέπει να εκτίθενται με την προσφυγή αυτή καθαυτή.

20 Η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι όλοι οι προβαλλόμενοι προς στήριξη της προσφυγής ισχυρισμοί αναπτύσσονται στο σχετικό δικόγραφο και, συνεπώς, ο προβαλλόμενος από την Επιτροπή ισχυρισμός περί απαραδέκτου του συνημμένου Α.8 και των παραπομπών σε αυτό είναι αλυσιτελής και αβάσιμος.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

21 Το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει, καταρχάς, ότι το κείμενο της προσφυγής περιλαμβάνει πέντε παραπομπές στο συνημμένο Α.8 και, συγκεκριμένα, αφενός, στις παραγράφους 11 και 109 και, αφετέρου, στις υποσημειώσεις 57, 94 και 115.

22 Η πρώτη παραπομπή περιλαμβάνεται στην παράγραφο 11 της προσφυγής, ήτοι στην εισαγωγική παράγραφο του δεύτερου τίτλου, «Πραγματικά περιστατικά», του οποίου έπεται ο τρίτος τίτλος, «Λόγοι ακυρώσεως». Με την παραπομπή στο συνημμένο Α.8 επιδιώκεται να έχει το Γενικό Δικαστήριο στη διάθεσή του συνοπτική περιγραφή του νομικού πλαισίου και του πλαισίου της αγοράς, εντός των οποίων πρέπει να εξεταστεί το επίμαχο μέτρο.

23 Κατά συνέπεια, όσον αφορά την πρώτη παραπομπή, δεν ευσταθεί η αιτίαση ότι η προσφεύγουσα παραπέμπει στο συνημμένο Α.8.

24 Όσον αφορά τις λοιπές τέσσερις παραπομπές που περιλαμβάνονται στον τρίτο τίτλο, «Λόγοι ακυρώσεως», υπενθυμίζεται ότι, αν συγκεκριμένα στοιχεία της προσφυγής στηρίζονται και συμπληρώνονται με παραπομπές σε αποσπάσματα συνημμένων εγγράφων, τα έγγραφα αυτά επιτελούν μόνον αποδεικτική και επεξηγηματική λειτουργία (απόφαση του Πρωτοδικείου της 7ης Νοεμβρίου 1997, Τ-84/96, Cipeke

κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-2081, σκέψη 34). Τα συνημμένα έγγραφα δεν μπορούν, συνεπώς, να χρησιμεύσουν για την ανάπτυξη λόγου συνοπτικώς εκτιθέμενου στο δικόγραφο της προσφυγής, δια της προβολής αιτιάσεων ή επιχειρημάτων που δεν περιλαμβάνονται σε αυτή. Η προσφεύγουσα πρέπει να επισημάνει με το δικόγραφο της προσφυγής της τις αιτιάσεις επί των οποίων καλείται να αποφανθεί το Γενικό Δικαστήριο καθώς και, τουλάχιστον συνοπτικώς, τα νομικά στοιχεία και τα πραγματικά περιστατικά στα οποία στηρίχθηκαν οι αιτιάσεις αυτές (απόφαση του Δικαστηρίου της 31ης Μαρτίου 1992, C-52/90, Επιτροπή κατά Δανίας, Συλλογή 1992, σ. I-2187, σκέψη 17, διάταξη του Πρωτοδικείου της 28ης Απριλίου 1993, T-85/92, De Hoe κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. II-523, σκέψη 20, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 30ής Ιανουαρίου 2007, T-340/03, France Télécom κατά Επιτροπής, Συλλογή 2007, σ. II-107, σκέψη 167).

25 Εν προκειμένω, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, όπως προκύπτει από τα δικόγραφα της προσφεύγουσας, οι παραπομπές απλώς κατατείνουν στην αποσαφήνιση των επιχειρημάτων στα οποία στηρίζονται οι προβληθέντες λόγοι ακυρώσεως.

26 Ειδικότερα, η υποσημείωση στη σελίδα 57 κατατείνει στην αποσαφήνιση του ισχυρισμού ότι «η υποχρέωση μεταβάσεως στην ψηφιακή μετάδοση επιβαρύνει τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς επίγειας μετάδοσης και την προσφεύγουσα, όχι όμως τις επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν άλλες πλατφόρμες μετάδοσης».

27 Ομοίως, η υποσημείωση στη σελίδα 94 κατατείνει στην αποσαφήνιση του ισχυρισμού ότι «η επιδότηση αντισταθμίζει το κόστος συμμορφώσεως προς τις υποχρεώσεις που επιβάλλει ο νόμος ειδικά για την επίγεια τηλεοπτική μετάδοση».

28 Όσον αφορά, εξάλλου, την παράγραφο 109, αναφέρεται ρητώς ότι «από το συνημμένο Α.8 προκύπτει ότι στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς αναλογικής μετάδοσης δεν χορηγήθηκε κανένα πλεονέκτημα, είτε σε επίπεδο συχνοτήτων είτε σε επίπεδο αγοράς».

29 Τέλος, η υποσημείωση στη σελίδα 115 κατατείνει στην αποσαφήνιση του ισχυρισμού ότι «το επίμαχο μέτρο συνάδει προς την αρχή της αναλογικότητας, διότι καλύπτει μόνον το συμπληρωματικό κόστος της διαλειτουργικότητας και της διαδραστικότητας, καθώς και το κόστος με το οποίο επιβαρύνθηκε η προσφεύγουσα λόγω εκτελέσεως των υποχρεώσεων που υπέχει από τον νόμο».

30 Από τις προηγηθείσες επισημάνσεις προκύπτει ότι, σε αντίθεση με τα υποστηριζόμενα από την Επιτροπή, οι τέσσερις προαναφερθείσες παραπομπές στο συνημμένο Α.8 αποσκοπούν στην τεκμηρίωση των επιχειρημάτων που προβάλλει η προσφεύγουσα με τα δικόγραφά της. Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η προσφεύγουσα δεν προβάλλει, με τα δικόγραφά της, λόγους ή επιχειρήματα που εν συνεχεία αναπτύσσονται στο συνημμένο Α.8.

31 Είναι, συνεπώς, εσφαλμένος ο ισχυρισμός της Επιτροπής ότι το συνημμένο Α.8 είναι απαράδεκτο και δεν πρέπει να ληφθεί υπόψη από το Γενικό Δικαστήριο. Επομένως, ο ισχυρισμός της Επιτροπής είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

Επί του παραδεκτού των συνημμένων στο δικόγραφο της προσφυγής εγγράφων που δεν έχουν μεταφραστεί στη γλώσσα διαδικασίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

32 Η Επιτροπή προβάλλει ότι πολλά από τα συνημμένα στην προσφυγή έγγραφα, συγκεκριμένα τα Α.1, Α.2, Α.3, Α.4, Α.7, Α.11, Α.12 και Α.13, έχουν υποβληθεί από την προσφεύγουσα μόνο στην ιταλική γλώσσα, ενώ, κατά το άρθρο 35, παράγραφος 3,

του Κανονισμού Διαδικασίας, έπρεπε να συνοδεύονται από μετάφρασή τους στη γλώσσα διαδικασίας.

33 Η προσφεύγουσα απαντά ότι θα προσκομίσει μεταφράσεις των συνημμένων εγγράφων, σύμφωνα με το άρθρο 35 του Κανονισμού Διαδικασίας, εφόσον της ζητηθεί από το Γενικό Δικαστήριο.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

34 Το άρθρο 35, παράγραφος 3, πρώτο έως τρίτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας προβλέπει τα εξής:

«Η γλώσσα της διαδικασίας χρησιμοποιείται ιδίως στα υπομνήματα και τις αγορεύσεις των διαδίκων, στα συνημμένα στοιχεία και έγγραφα, καθώς και στα πρακτικά και στις αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου.

Τα προσκομιζόμενα ή επισυναπτόμενα στοιχεία ή έγγραφα που έχουν συνταχθεί σε άλλη γλώσσα πρέπει να συνοδεύονται από μετάφραση στη γλώσσα της διαδικασίας.

Σε περίπτωση όμως μακροσκελών στοιχείων και εγγράφων, μπορούν να προσκομίζονται μεταφράσεις αποσπασμάτων. Πάντως το Γενικό Δικαστήριο μπορεί οποτεδήποτε να ζητήσει, είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν αιτήσεως ενός των διαδίκων, εκτενέστερη ή πλήρη μετάφραση.»

35 Εξάλλου, κατά το άρθρο 7, παράγραφος 5, δεύτερο εδάφιο, των Οδηγιών προς τον Γραμματέα του Πρωτοδικείου [νυν Γενικού Δικαστηρίου] (ΕΕ 2007, L 232, σ. 1):

«Οσάκις στοιχεία ή έγγραφα συνημμένα σε υπόμνημα ή διαδικαστικό έγγραφο δεν συνοδεύονται από μετάφραση στη γλώσσα της διαδικασίας, ο γραμματέας ζητεί την τακτοποίησή τους από τον οικείο διάδικο, αν η μετάφραση κρίνεται απαραίτητη για την καλή διεξαγωγή της δίκης.»

36 Εν προκειμένω, επισημαίνεται, πρώτον, ότι η Επιτροπή δεν ζήτησε ρητώς από το Γενικό Δικαστήριο να υποχρεώσει την προσφεύγουσα να προσκομίσει μεταφράσεις των συνημμένων Α.1, Α.2, Α.3, Α.4, Α.7, Α.11, Α.12 και Α.13 στη γλώσσα διαδικασίας. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή απλώς αναφέρει, σε υποσημείωση της σελίδας 15 του υπομνήματος αντικρούσεως, ότι τα εν λόγω συνημμένα στο δικόγραφο της προσφυγής έγγραφα προσκομίστηκαν από την προσφεύγουσα μόνο στην ιταλική γλώσσα χωρίς να συνοδεύονται από μετάφρασή τους στη γλώσσα διαδικασίας.

37 Εξάλλου, αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει η Επιτροπή, πρέπει να γίνει δεκτό, βάσει του σκοπού των διατάξεων του Κανονισμού Διαδικασίας και των Οδηγιών προς τον Γραμματέα, ότι, εφόσον δεν έχει υποβληθεί σχετικό αίτημα από διάδικο, ο Γραμματέας πρέπει να ζητεί μετάφραση των συνημμένων εγγράφων μόνον εφόσον τούτο είναι απαραίτητο για την εύρυθμη εξέλιξη της δίκης (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 18ης Σεπτεμβρίου 2002, Τ-29/01, Puente Martín κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 2002, σ. I-A-157 και II-833, σκέψη 40).

38 Εν προκειμένω, δεδομένου ότι οι διάδικοι δεν υπέβαλαν σχετικό αίτημα, το Γενικό Δικαστήριο δεν κρίνει απαραίτητο να ζητήσει μετάφραση των συνημμένων Α.1, Α.2, Α.3, Α.4, Α.7, Α.11, Α.12 και Α.13 για τους εξής λόγους. Πρώτον, τα συνημμένα Α.1 έως Α.4, υποβλήθηκαν λόγω σχετικών δικονομικών απαιτήσεων, προς ταυτοποίηση των διαδίκων και των εκπροσώπων τους. Δεύτερον, το συνημμένο Α.7 είναι η προσβαλλόμενη απόφαση. Ωστόσο, η απόφαση αυτή έχει δημοσιευθεί στην *Επίσημη*

Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης μετά την άσκηση της υπό κρίση προσφυγής και έχει μεταφραστεί σε όλες τις επίσημες γλώσσες της Ενώσεως, συνεπώς και στη γλώσσα διαδικασίας της υποθέσεως. Τρίτον, τα συνημμένα Α.11, Α.12 και Α.13 περιλαμβάνουν τις εφαρμοστέες διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας. Πάντως, περιγραφή του περιεχομένου των διατάξεων αυτών ή και εκτεταμένα αποσπάσματά τους περιλαμβάνονται στις αιτιολογικές σκέψεις 7, 6 και 10 της προσβαλλομένης αποφάσεως, οπότε τεκμαίρεται ότι ο συντάκτης της αποφάσεως αυτής μπορούσε να κατανοήσει το περιεχόμενό τους.

39 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι κακώς η Επιτροπή προσάπτει στην προσφεύγουσα ότι δεν προσκόμισε μετάφραση των συνημμένων Α.1, Α.2, Α.3, Α.4, Α.7, Α.11, Α.12 και Α.13 στη γλώσσα διαδικασίας.

Επί των λόγων ακυρώσεως

40 Προς στήριξη της προσφυγής της, η προσφεύγουσα προβάλλει, με το σχετικό δικόγραφο, τέσσερις λόγους, οι οποίοι αντιστοίχως αφορούν, πρώτον, παράβαση του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ, δεύτερον, πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως και πρόδηλη νομική πλάνη κατά την εκτίμηση της συμβατότητας του επίμαχου μέτρου με την κοινή αγορά, βάσει του άρθρου 87, παράγραφος 3, στοιχείο γ΄, ΕΚ, τρίτον, παράβαση του άρθρου 253 ΕΚ και, τέταρτον, παράβαση του άρθρου 14 του κανονισμού 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου [88 ΕΚ] (ΕΕ L 83, σ. 1), καθώς και παραβίαση των αρχών της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας δικαίου.

41 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα προέβαλε λόγο ακυρώσεως ο οποίος ουσιαστικά αφορά πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως στην οποία υπέπεσε η Επιτροπή κατά τον προσδιορισμό του πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4, παράγραφος 1, του δημοσιονομικού νόμου του 2004.

42 Πρέπει, καταρχάς, να εξεταστεί το παραδεκτό του συγκεκριμένου λόγου ακυρώσεως και, εν συνεχεία, το βάσιμο των τεσσάρων λόγων που προβλήθηκαν με την προσφυγή.

Επί του παραδεκτού του λόγου ακυρώσεως που αφορά πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως κατά τον προσδιορισμό του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 4, παράγραφος 1, του δημοσιονομικού νόμου του 2004

Επιχειρήματα των διαδίκων

43 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα ρητώς αμφισβήτησε την άποψη ότι, βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 1, του δημοσιονομικού νόμου του 2004, οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί δορυφορικής ψηφιακής μετάδοσης δεν καταλέγονται στους ευνοηθέντες από το επίμαχο μέτρο. Η προσφεύγουσα, απαντώντας σε ερώτηση του Γενικού Δικαστηρίου, το οποίο της ζήτησε να διευκρινίσει σε ποιο στάδιο της έγγραφης διαδικασίας προέβαλε την αιτίαση αυτή, απάντησε παραπέμποντας στις παραγράφους 69 επ. και στην παράγραφο 76 του υπομνήματός της απαντήσεως.

44 Η Επιτροπή και η Sky Italia, όταν το Γενικό Δικαστήριο τους ζήτησε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, να απαντήσουν στα όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, προέβαλαν ότι ο συγκεκριμένος λόγος προβλήθηκε εκπρόθεσμα και, συνεπώς, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

45 Υπενθυμίζεται ότι, από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ΄, και 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας προκύπτει ότι η προσφυγή πρέπει να περιέχει το αντικείμενο της διαφοράς και συνοπτική έκθεση των προβαλλομένων ισχυρισμών, απαγορεύεται δε η προβολή νέων ισχυρισμών κατά τη διάρκεια της δίκης, εκτός αν αυτοί στηρίζονται σε νομικά και πραγματικά στοιχεία που ανέκυψαν κατά τη διαδικασία.

46 Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα, όπως προκύπτει από τα όσα ανέφερε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, δεν προέβαλε τον συγκεκριμένο λόγο ακυρώσεως με το δικόγραφο της προσφυγής, αλλά με το υπόμνημα απαντήσεως. Εξάλλου, η προσφεύγουσα δεν υποστηρίζει ότι ο συγκεκριμένος λόγος ακυρώσεως στηρίζεται σε νομικά και πραγματικά στοιχεία που ανέκυψαν κατά τη διαδικασία.

47 Επομένως, σύμφωνα με τις προαναφερθείσες στη σκέψη 45 ανωτέρω διατάξεις του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, ο λόγος που αφορά πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως κατά τον προσδιορισμό του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 4, παράγραφος 1, του δημοσιονομικού νόμου του 2004 πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος.

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, σχετικά με παράβαση του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ

48 Ο πρώτος λόγος ακυρώσεως αφορά παράβαση του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ, στην οποία υπέπεσε η Επιτροπή λόγω της εκτιμήσεώς της ότι το επίμαχο μέτρο συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου αυτού. Διαιρείται σε τέσσερα σκέλη, τα οποία αφορούν, αντιστοίχως, πρώτον, τον ορισμό της έννοιας του εμμέσως ευνοηθέντος από την ενίσχυση, δεύτερον, την έλλειψη οικονομικού πλεονεκτήματος, τρίτον, τον μη επιλεκτικό χαρακτήρα του μέτρου και, τέλος, τέταρτον, την έλλειψη στρεβλώσεως του ανταγωνισμού.

Επί του δεύτερου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως σχετικά με έλλειψη οικονομικού πλεονεκτήματος

— Επιχειρήματα των διαδίκων

49 Πρώτον, κατά την προσφεύγουσα, το επίμαχο μέτρο δεν παρέχει οικονομικό πλεονέκτημα, όπως, π.χ., δυνατότητα διευρύνσεως των εμπορικών δραστηριοτήτων της. Συγκεκριμένα, με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή υποστηρίζει εσφαλμένως και χωρίς αποδεικτικά στοιχεία ότι το μέτρο αυτό απαλλάσσει τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς από το κόστος επιδοτήσεως των αποκωδικοποιητών, εμπορική πρακτική την οποία εσφαλμένως χαρακτηρίζει ως διαδεδομένη στην αγορά. Κατά την προσφεύγουσα, ο ισχυρισμός αυτός της Επιτροπής ισχύει μόνο για τις επιχειρήσεις συνδρομητικής τηλεόρασης, λόγω των σταθερών συμβατικών σχέσεων που αυτές συνάπτουν με τους συνδρομητές τους. Ελλείψει τέτοιων σταθερών συμβατικών σχέσεων, οι τηλεοπτικοί οργανισμοί επίγειας ψηφιακής μετάδοσης δεν ενδιαφέρονται να επιδοτήσουν την αγορά αποκωδικοποιητών με δυνατότητα διαλειτουργικότητας. Συγκεκριμένα, υπάρχει ο κίνδυνος παρασιτισμού σε βάρος της προσφεύγουσας, υπό την έννοια ότι οι ανταγωνιστές της μπορούν εξίσου να ευνοηθούν από την επιδότηση. Το επίμαχο μέτρο ευνοεί μάλλον τους καταναλωτές οι οποίοι

έχουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν αποκωδικοποιητές με τεχνολογία ελεύθερης πρόσβασης.

50 Δεύτερον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το επίμαχο μέτρο δεν της παρέχει κανένα πλεονέκτημα όσον αφορά την αποτελεσματικότερη διείσδυσή της στην αγορά των επί πληρωμή τηλεοπτικών υπηρεσιών ή την προσέλκυση νέων πελατών. Γι' αυτό αμφισβητεί ότι το επίμαχο μέτρο τής παρέχει τη δυνατότητα να προσελκύσει πελατεία για τις επί πληρωμή τηλεοπτικές υπηρεσίες ή να αποκτήσει πρόσβαση στην αγορά των επί πληρωμή τηλεοπτικών υπηρεσιών χαμηλού κόστους. Καταρχάς, οι προτιμήσεις των καταναλωτών διαμορφώνονται με βάση την ποιότητα και τα χαρακτηριστικά των τηλεοπτικών προγραμμάτων και όχι την τιμή του αποκωδικοποιητή. Επιπλέον, πλεονεκτήματα από το επίμαχο μέτρο μπορεί να αντλήσει κάθε επιχείρηση επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης, ακόμη και μη υφιστάμενη. Τέλος, με το επίμαχο μέτρο εξασφαλίζεται η διατήρηση του γενικού και δωρεάν χαρακτήρα της αναλογικής τηλεόρασης, η οποία θα παραμείνει προσβάσιμη για όλους όσο διαρκεί η μετάβαση στην ψηφιακή τηλεόραση.

51 Εξάλλου, η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη της τις επενδύσεις που πραγματοποίησε η προσφεύγουσα ενόψει της μεταβάσεως στην ψηφιακή τηλεόραση, αλλά και για την κάλυψη του κόστους ενάρξεως της παροχής επί πληρωμή τηλεοπτικών υπηρεσιών. Ομοίως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι τα πλεονεκτήματα για τα οποία κάνει λόγο η Επιτροπή μπορούν να ωφελήσουν κάθε οργανισμό παροχής επί πληρωμή επίγειων ψηφιακών τηλεοπτικών υπηρεσιών, ιδίως τους νέους ανταγωνιστές που θα εισέλθουν στην αγορά, και ότι το αποτέλεσμα αυτό είναι εγγενές σε κάθε μέτρο υπέρ της ψηφιακής τηλεόρασης, ακόμη και του πλέον ουδέτερου από τεχνολογικής απόψεως.

52 Τρίτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η επιδότηση αντιστοιχεί στο πρόσθετο κόστος των διαλειτουργικών και διαδραστικών αποκωδικοποιητών, όπως άλλωστε παραδέχεται η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 85 της προσβαλλομένης αποφάσεως.

53 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι τα επιχειρήματα της Sky Italia, σχετικά με πλεονεκτήματα υπέρ της προσφεύγουσας, συγκεκριμένα πρόσβαση «χωρίς κίνδυνο» σε νέα αγορά, εμπορική υποστήριξη από τις δημόσιες αρχές και πρόσβαση σε κεφάλαιο με μειωμένο κόστος, πρέπει να απορριφθούν ως απαράδεκτα ή, εν πάση περιπτώσει, ως αβάσιμα.

54 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από τη Sky Italia, ζητεί την απόρριψη αυτού του σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως.

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

55 Για να κριθεί το βάσιμο του δεύτερου σκέλους, καθώς και των λοιπών τριών σκελών του πρώτου λόγου ακυρώσεως, πρέπει, προηγουμένως, να εξεταστεί το περιεχόμενο του άρθρου 4, παράγραφος 1, του δημοσιονομικού νόμου του 2004 και του άρθρου 1, παράγραφος 211, του δημοσιονομικού νόμου του 2005, προκειμένου να διαπιστωθεί αν το επίμαχο μέτρο ευνοεί τόσο την επίγεια ψηφιακή όσο και τη δορυφορική ψηφιακή τηλεόραση.

56 Διαπιστώνεται, συναφώς, ότι, κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του δημοσιονομικού νόμου του 2004, καταβάλλεται δημόσια επιδότηση 150 ευρώ (η οποία μειώθηκε στα 70 ευρώ με τον δημοσιονομικό νόμο του 2005) σε κάθε χρήστη ραδιοτηλεοπτικής υπηρεσίας, που έχει εξοφλήσει τη σχετική συνδρομή του τρέχοντος έτους και έχει αγοράσει ή μισθώνει συσκευή λήψεως επίγειου ψηφιακού τηλεοπτικού σήματος, καθώς και σχετικών διαδραστικών υπηρεσιών, χωρίς απόκρυψη και χωρίς επιβάρυνση για τον χρήστη και για τον προμηθευτή περιεχομένου.

57 Διαπιστώνεται ότι, όπως ορθώς επισημαίνει η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 7 της προσβαλλομένης αποφάσεως, βάσει των διατάξεων αυτών, η υπαγωγή στο επίμαχο μέτρο εξαρτάται από το αν πληρούνται σωρευτικά διάφορες προϋποθέσεις, στις οποίες καταλέγεται η αγορά ή η μίσθωση συσκευής λήψεως επίγειου ψηφιακού τηλεοπτικού σήματος.

58 Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει ότι, στην παράγραφο 122 της προσφυγής, η προσφεύγουσα προσάπτει ρητώς στην Επιτροπή ότι εξέδωσε δύο αποφάσεις, την προσβαλλόμενη και την απόφαση για το 2006, οι οποίες είναι αντιφατικές μεταξύ τους όσον αφορά το συμβατό του επίμαχου μέτρου και του προβλεπόμενου από τον δημοσιονομικό νόμο του 2006 με την κοινή αγορά, παρά το γεγονός ότι αμφότερα τα μέτρα αυτά θεσπίστηκαν υπό παρόμοιες ουσιαστικά περιστάσεις. Προς στήριξη της αιτιάσεως αυτής, προβάλλει ότι ο μόνος λόγος για τον οποίον η Επιτροπή δεν ενέμεινε, με την απόφαση για το 2006, στη διαπίστωση περί μη συμβατότητας του επίμαχου μέτρου με την κοινή αγορά, στη οποία είχε καταλήξει με την προσβαλλόμενη απόφαση, είναι ότι ο Ιταλός νομοθέτης επέκτεινε την εφαρμογή του μέτρου στους οργανισμούς δορυφορικής μετάδοσης.

59 Επομένως, όπως προκύπτει από την παράγραφο 122 της προσφυγής, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι ο νομοθέτης έκρινε εν τέλει απαραίτητο να υπαγάγει, με τον δημοσιονομικό νόμο του 2006, τους οργανισμούς δορυφορικής μετάδοσης στο πεδίο εφαρμογής του επίμαχου μέτρου.

60 Από τις προηγούμενες επισημάνσεις προκύπτει προδήλως ότι ο καταναλωτής που θα αγόραζε ή θα μίσθωνε συσκευή δυνάμενη να λαμβάνει μόνο δορυφορικό ψηφιακό σήμα δεν θα μπορούσε να ευνοηθεί από το επίμαχο μέτρο. Επομένως, το εν λόγω μέτρο δεν πληροί το κριτήριο της τεχνολογικής ουδετερότητας, το οποίο εφαρμόζει η Επιτροπή προκειμένου περί ενισχύσεων στην αγορά της ψηφιακής τηλεόρασης.

61 Σημειωτέον ότι, αντιθέτως προς ό,τι προβάλλει η προσφεύγουσα, το ζήτημα αν, ελλείψει του μέτρου, οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί θα υποχρεώνονταν να χρηματοδοτήσουν την αγορά αποκωδικοποιητών δεν ασκεί επιρροή όσον αφορά τον χαρακτηρισμό του εν λόγω μέτρου ως κρατικής ενισχύσεως.

62 Συγκεκριμένα, αυτό που έχει σημασία είναι αν η επιδότηση της αγοράς αποκωδικοποιητών συνεπάγεται πλεονέκτημα για τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς επίγειας μετάδοσης, όπως η προσφεύγουσα. Πρέπει να τονιστεί, συναφώς, ότι, στις αιτιολογικές σκέψεις 82 έως 95 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή εξέθεσε λεπτομερώς τους λόγους για τους οποίους έκρινε ότι το επίμαχο μέτρο ενισχύσεως συνιστά οικονομικό πλεονέκτημα για τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς επίγειας μετάδοσης. Ειδικότερα, η Επιτροπή ορθώς επισημαίνει ότι αύξηση του αριθμού των τηλεθεατών αποτελεί ουσιώδες στοιχείο της εμπορικής δραστηριότητας τηλεοπτικών οργανισμών. Εξάλλου, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η Επιτροπή εξέθεσε τους λόγους για τους οποίους έκρινε, ορθώς, ότι το επίμαχο μέτρο ενισχύσεως, αφενός, αποτέλεσε κίνητρο για τους καταναλωτές, όσον αφορά τη μετάβαση από την αναλογική στην επίγεια ψηφιακή λήψη, μειώνοντας παράλληλα το κόστος με το οποίο θα επιβαρύνονταν οι οργανισμοί επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης, και, αφετέρου, παρέσχε στους εν λόγω ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς τη δυνατότητα να ενισχύσουν την υφιστάμενη θέση τους στην αγορά, σε σχέση με νέους ανταγωνιστές, τόσο από πλευράς εμπορικής φήμης όσο και από πλευράς διατηρήσεως της πελατείας τους.

63 Για τον ίδιο λόγο είναι απορριπτέο το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η επιδότηση της αγοράς αποκωδικοποιητών δεν παρουσιάζει ενδιαφέρον για τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς επίγειας μετάδοσης, λόγω του κινδύνου παρασιτισμού σε βάρος τους, καθώς οι ανταγωνιστές τους ενδέχεται επίσης να ευνοηθούν από την επιδότηση. Σε κάθε περίπτωση, το γεγονός ότι όφελος από την επιδότηση αντλούν, πέραν της προσφεύγουσας, και άλλοι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί δεν σημαίνει ότι το επίμαχο μέτρο παύει να συνιστά πλεονέκτημα γι' αυτήν.

64 Ομοίως, το γεγονός ότι το επίμαχο μέτρο είναι πολύ ευνοϊκό για τους καταναλωτές, λόγω της μειώσεως της τιμής των πλέον εξελιγμένων αποκωδικοποιητών στο επίπεδο της τιμής των απλών αποκωδικοποιητών, δεν σημαίνει ότι το επίμαχο μέτρο

παύει να αποτελεί πλεονέκτημα και για τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς επίγειας μετάδοσης και τις επιχειρήσεις καλωδιακής τηλεόρασης.

65 Όσον αφορά το επιχείρημα ότι οι προτιμήσεις των καταναλωτών διαμορφώνονται με βάση τα χαρακτηριστικά των τηλεοπτικών προγραμμάτων και όχι την τιμή του αποκωδικοποιητή, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι τα εν λόγω χαρακτηριστικά επηρεάζουν τους τηλεθεατές, πλην όμως δεν αμφισβητείται ότι η τιμή του αποκωδικοποιητή αποτελεί καθοριστικό στοιχείο το οποίο ο καταναλωτής λαμβάνει υπόψη του. Εν προκειμένω, η επιδότηση δόθηκε απευθείας στους καταναλωτές, με άμεση συνέπεια τη μείωση της τιμής αγοράς ή μισθώσεως των συσκευών λήψεως επίγειου ψηφιακού τηλεοπτικού σήματος. Πάντως, μια τέτοια μείωση τιμών είναι πιθανό να επηρεάσει την επιλογή των καταναλωτών που είναι προσεκτικοί με τις τιμές.

66 Όσον αφορά το επιχείρημα ότι, με το επίμαχο μέτρο, διατηρείται ο γενικός και δωρεάν χαρακτήρας της αναλογικής τηλεόρασης, η οποία παραμένει προσβάσιμη για όλους κατά τη μετάβαση στην ψηφιακή τηλεόραση, τονίζεται ότι το γεγονός αυτό δεν αναιρεί τον χαρακτηρισμό του επίμαχου μέτρου ως κρατικής ενισχύσεως κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ. Επιπλέον, το γεγονός αυτό θα μπορούσε να ληφθεί υπόψη κατά την εξέταση της συμβατότητας της συμβατότητας του επίμαχου μέτρου με την κοινή αγορά στο πλαίσιο του άρθρου 87, παράγραφος 3, ΕΚ.

67 Για τον ίδιο λόγο είναι απορριπτέο το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η επιδότηση είναι απαραίτητη, διότι, υπό κανονικές εμπορικές συνθήκες, δεν θα επιβαρυνόταν οικειοθελώς με το πρόσθετο κόστος των διαλειτουργικών και διαδραστικών αποκωδικοποιητών.

68 Από το σύνολο των προεκτεθέντων και χωρίς να απαιτείται να εξεταστεί το παραδεκτό και το βάσιμο των επιχειρημάτων της Sky Italia, προκύπτει ότι η Επιτροπή

ορθώς έκρινε ότι το επίμαχο μέτρο παρέσχε τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς επίγειας ψηφιακής μετάδοσης και στις επιχειρήσεις καλωδιακής τηλεόρασης, μεταξύ άλλων και στην προσφεύγουσα, πλεονέκτημα κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ σε σχέση με τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς δορυφορικής μετάδοσης και, συνεπώς, το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως είναι απορριπτέο ως αβάσιμο.

Επί του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως, σχετικά με την έννοια του εμμέσως ευνοηθέντος

— Επιχειρήματα των διαδίκων

69 Η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η Επιτροπή κακώς έκρινε, στηριζόμενη στις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 19ης Σεπτεμβρίου 2000, C-156/98, Γερμανία κατά Επιτροπής (Συλλογή 2000, σ. I-6857), και της 13ης Ιουνίου 2002, C-382/99, Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής (Συλλογή 2002, σ. I-5163), ότι ορισμένες επιχειρήσεις ευνοούνται εμμέσως, κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ, από το επίμαχο μέτρο, του οποίου άμεσοι δικαιούχοι είναι οι τελικοί καταναλωτές.

70 Πρώτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι δύο αυτές αποφάσεις του Δικαστηρίου δεν ασκούν εν προκειμένω επιρροή. Συγκεκριμένα, η μεταχείριση των εμμέσως ευνοηθέντων διαφοροποιείται ανάλογα με το αν άμεσοι δικαιούχοι της ενισχύσεως είναι οι καταναλωτές ή οι επιχειρήσεις. Δεδομένου ότι οι άμεσοι δικαιούχοι του επίμαχου μέτρου δεν ασκούν οικονομική δραστηριότητα, το εν λόγω μέτρο αποκλείεται εξ ορισμού από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ.

71 Δεύτερον, η προσφεύγουσα χαρακτηρίζει ασαφή τον λόγο για τον οποίον η Επιτροπή αποφάσισε αυθαιρέτως να χαρακτηρίσει ως εμμέσως ευνοηθέντες από το επίμαχο μέτρο μόνον τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς επίγειας ψηφιακής μετάδοσης και τις επιχειρήσεις καλωδιακής τηλεόρασης που παρέχουν επί πληρωμή τηλεοπτικές υπηρεσίες. Υποστηρίζει, ειδικότερα, ότι οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί επίγειας ψηφιακής μετάδοσης και οι επιχειρήσεις καλωδιακής τηλεόρασης εν γένει είναι επίσης πιθανό να ευνοηθούν εμμέσως από το επίμαχο μέτρο. Επιπλέον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή αποφάσισε αυθαιρέτως να μη συμπεριλάβει τους κατασκευαστές αποκωδικοποιητών στους ευνοηθέντες από το επίμαχο μέτρο.

72 Με το υπόμνημα απαντήσεως, η προσφεύγουσα διευκρίνισε ότι δεν αμφισβητεί το ενδεχόμενο η κρατική ενίσχυση να αποφέρει έμμεσο όφελος, αλλά τις προϋποθέσεις βάσει των οποίων προσδιορίστηκαν οι εμμέσως ευνοηθέντες με την προσβαλλόμενη απόφαση.

73 Η Επιτροπή προβάλλει, πρώτον, ότι το άρθρο 87, παράγραφος 1, ΕΚ δεν επιβάλλει καμία υποχρέωση όσον αφορά τον τρόπο χορηγήσεως της ενισχύσεως. Δεύτερον, οι διατάξεις του άρθρου 87, παράγραφος 2, στοιχείο α΄, ΕΚ θα περίττευαν αν γινόταν δεκτό, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, ότι οι ενισχύσεις που χορηγούνται πρώτα στους καταναλωτές δεν μπορούν ποτέ να χαρακτηριστούν ως κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ. Τρίτον, η άποψη της προσφεύγουσας προσκρούει στην απόφαση Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής, σκέψη 69 ανωτέρω, όπου επιβεβαιώνεται ότι η ευνοϊκή μεταχείριση, λόγω κρατικής ενισχύσεως, κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ, μπορεί να είναι έμμεση ή άμεση. Τέταρτον, η Επιτροπή προβάλλει ότι, βάσει της συλλογιστικής της προσφεύγουσας, σύμφωνα με την οποία οι ενισχύσεις προς τους καταναλωτές δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να χαρακτηριστούν κρατικές ενισχύσεις, θα ήταν ευχερής η καταστρατήγηση των κανόνων στην περίπτωση των ενισχύσεων αυτών δια της χορηγήσεως, στους καταναλωτές, επιδοτήσεων προοριζόμενων αποκλειστικά για την αγορά συγκεκριμένων αγαθών ή υπηρεσιών. Πέμπτον, η Επιτροπή αμφισβητεί την αιτίαση που της απευθύνει η προσφεύγουσα, ότι συμπεριέλαβε αυθαιρέτως στους εμμέσως ευνοηθέντες μόνον τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς επίγειας μετάδοσης και τις επιχειρήσεις καλωδιακής τηλεόρασης, που παρέχουν επί πληρωμή τηλεοπτικές υπηρεσίες.

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

74 Οι διάδικοι συμφωνούν ότι το επίμαχο μέτρο δεν ευνοεί ευθέως τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην αγορά της ψηφιακής τηλεόρασης, όπως η προσφεύγουσα.

75 Υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 87 ΕΚ απαγορεύει τις ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους, χωρίς να διακρίνει ανάλογα με το αν τα σχετικά με τις ενισχύσεις πλεονεκτήματα χορηγούνται ευθέως ή εμμέσως. Συγκεκριμένα, η νομολογία έχει δεχθεί ότι ένα πλεονέκτημα που χορηγείται απευθείας σε ορισμένα φυσικά ή νομικά πρόσωπα τα οποία δεν ασκούν, κατ' ανάγκην, επιχείρηση μπορεί να συνιστά έμμεσο πλεονέκτημα και, ως εκ τούτου, κρατική ενίσχυση για άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που ασκούν επιχείρηση (απόφαση του Πρωτοδικείου της 4ης Μαρτίου 2009, T-424/05, Ιταλία κατά Επιτροπής, που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 108).

76 Η άποψη της προσφεύγουσας ότι επιδότηση καταβαλλόμενη στους καταναλωτές δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως κρατική ενίσχυση υπέρ επιχειρήσεων που πωλούν αγαθά ή παρέχουν υπηρεσίες προσκρούει και στο άρθρο 87, παράγραφος 2, στοιχείο α΄, ΕΚ, κατά το οποίο οι ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρα, εφόσον χορηγούνται χωρίς διάκριση προελεύσεως των προϊόντων προς μεμονωμένους καταναλωτές, είναι συμβατές με την κοινή αγορά. Συγκεκριμένα, όπως προβάλλει η Επιτροπή, αν γινόταν δεκτή η άποψη της προσφεύγουσας, η εν λόγω διάταξη θα καθίστατο άνευ νοήματος.

77 Τέλος, πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελής η αιτίαση της προσφεύγουσας σχετικά με ασάφεια των λόγων για τους οποίους η Επιτροπή συμπεριέλαβε στους έμμεσους δικαιούχους μόνον τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς επίγειας ψηφιακής μετάδοσης και τις επιχειρήσεις καλωδιακής τηλεόρασης που παρέχουν επί πληρωμή τηλεοπτικές υπηρεσίες. Συγκεκριμένα, ακόμη και αν η Επιτροπή έπρεπε, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, να δεχθεί ότι το επίμαχο μέτρο ευνοεί εμμέσως όλους τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς επίγειας ψηφιακής μετάδοσης και τις επιχειρήσεις καλωδιακής τηλεόρασης, τούτο δεν αναιρεί το γεγονός ότι, όπως επισημάνθηκε στις

σκέψεις 55 έως 60 ανωτέρω, το επίμαχο μέτρο δεν ευνοεί τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς δορυφορικής μετάδοσης.

78 Για τον ίδιο λόγο πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελής και η αιτίαση ότι η Επιτροπή θεώρησε αυθαιρέτως ότι οι κατασκευαστές αποκωδικοποιητών δεν καταλέγονται στους ευνοηθέντες από το επίμαχο μέτρο.

79 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η Επιτροπή ορθώς χαρακτήρισε την προσφεύγουσα ως εμμέσως ευνοηθείσα από το επίμαχο μέτρο. Επομένως, το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

Επί του τρίτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως, περί μη επιλεκτικότητας του επίμαχου μέτρου

— Επιχειρήματα των διαδίκων

80 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, διότι χαρακτήρισε το επίμαχο μέτρο ως επιλεκτικό, με το σκεπτικό ότι προκαλεί δυσμενείς διακρίσεις. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή συγχέει την έννοια του επιλεκτικού χαρακτήρα με τις προβαλλόμενες δυσμενείς διακρίσεις, οπότε δεν απέδειξε κατά νόμον ότι πληρούται το κριτήριο της επιλεκτικότητας.

81 Η Επιτροπή προβάλλει ότι ο ισχυρισμός αυτός της προσφεύγουσας δεν στηρίζεται σε κανένα αποδεικτικό στοιχείο. Η επιλεκτικότητα του πλεονεκτήματος που το επίμαχο μέτρο παρέχει στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς επίγειας ψηφιακής

μετάδοσης, καθώς και στις επιχειρήσεις καλωδιακής τηλεόρασης που παρέχουν επί πληρωμή τηλεοπτικές υπηρεσίες αποδεικνύεται από το γεγονός ότι το μέτρο αυτό δεν ευνοεί καμία άλλη επιχείρηση, ειδικότερα δε τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς δορυφορικής μετάδοσης. Συνεπώς, το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως είναι αβάσιμο.

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

82 Επισημαίνεται, καταρχάς, ότι, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα, απαντώντας σε ερώτηση του Γενικού Δικαστηρίου, το οποίο της ζήτησε να διευκρινίσει τα επιχειρήματά της στο πλαίσιο του τρίτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως, ανέφερε ότι, σε αντίθεση με την επιλεκτικότητα, η οποία αποτελεί ουσιώδες στοιχείο του χαρακτηρισμού ενός μέτρου ως κρατικής ενισχύσεως κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ, η συγκεκριμένη διάταξη ουδέν αναφέρει σχετικά με δυσμενείς διακρίσεις. Η προσφεύγουσα προβάλλει, επιπλέον, ότι η Επιτροπή συγχέει τις δυσμενείς διακρίσεις με την επιλεκτικότητα και ότι η κρίση της ότι υφίστανται δυσμενείς διακρίσεις δεν είναι αμερόληπτη από τεχνολογικής απόψεως.

83 Υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ΄, του Κανονισμού Διαδικασίας, το δικόγραφο της προσφυγής πρέπει να περιέχει το αντικείμενο της διαφοράς και συνοπτική έκθεση των προβαλλόμενων λόγων. Κατά τη νομολογία, η έκθεση αυτή πρέπει να είναι αρκετά σαφής και ακριβής, ώστε να μπορεί ο μεν καθού να προετοιμάσει την άμυνά του, το δε Γενικό Δικαστήριο να κρίνει την προσφυγή, ενδεχομένως χωρίς να χρειαστεί πρόσθετες πληροφορίες (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 18ης Σεπτεμβρίου 1996, Τ-87/94, Asia Motor France κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-961, σκέψη 106, και της 29ης Ιανουαρίου 1998, Τ-113/96, Dubois και Fils κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-125, σκέψη 29). Προς εξασφάλιση της ασφάλειας δικαίου και της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, για να είναι παραδεκτός ένας ισχυρισμός, πρέπει όλα τα ουσιώδη πραγματικά και νομικά στοιχεία στα οποία στηρίζεται να προκύπτουν, τουλάχιστον συνοπτικά, αλλά πάντως κατά τρόπο συνεκτικό και κατανοητό, από το ίδιο το δικόγραφο της προσφυγής (βλ., συναφώς, διάταξη του Πρωτοδικείου της 25ης Ιουλίου 2000, Τ-110/98, RJB Mining κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-2971, σκέψη 23 και εκεί παρατιθέμενη

νομολογία, απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Απριλίου 2003, Τ-195/00, Travelex Global and Financial Services και Interpayment Services κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-1677, σκέψη 26).

84 Εν προκειμένω, τα επιχειρήματα που προέβαλε η προσφεύγουσα προς στήριξη του τρίτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως, τόσο με τα δικόγραφά της όσο και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, δεν εκπληρώνουν την επιβαλλόμενη από το άρθρο 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ΄, του Κανονισμού Διαδικασίας υποχρέωση σαφήνειας και ακρίβειας. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα δεν εξήγησε, σε κανένα στάδιο της δίκης, γιατί το επίμαχο μέτρο, το οποίο προκαλεί δυσμενείς διακρίσεις, καθώς, όπως διαπίστωσε το Γενικό Δικαστήριο με τις σκέψεις 57 και 60 ανωτέρω, ευνοεί ορισμένες μόνον επιχειρήσεις, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως επιλεκτικό κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ.

85 Επομένως, το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως απορρίπτεται ως απαράδεκτο.

Επί του τέταρτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως, περί ελλείψεως στρεβλώσεως του ανταγωνισμού

— Επιχειρήματα των διαδίκων

86 Καταρχάς, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως, καθώς έκρινε ότι το επίμαχο μέτρο νοθεύει τον ανταγωνισμό στην κοινή αγορά.

87 Η προσφεύγουσα προβάλλει, πρώτον, ότι όλοι οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί δορυφορικής μετάδοσης, περιλαμβανομένης της Sky Italia, μπορούν επίσης να ευνοηθούν από την επιδότηση, εφόσον παρέχουν «υβριδικούς» αποκωδικοποιητές, δηλαδή αποκωδικοποιητές με δυνατότητα επίγειας και δορυφορικής λήψεως. Η επιδότηση θα κάλυπτε το πρόσθετο κόστος που συνεπάγεται η δυνατότητα επίγειας λήψεως τηλεοπτικού σήματος. Εν πάση περιπτώσει, το γεγονός ότι η Sky Italia εξακολουθεί να επιτυγχάνει εξαιρετικά αποτελέσματα στην επίμαχη αγορά αποδεικνύει ότι οι επιδοτήσεις δεν έχουν επηρεάσει ουσιαστικά την κατάστασή της.

88 Δεύτερον, κατά την εκτίμηση του αν υφίσταται στρέβλωση του ανταγωνισμού, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ο συντελεστής του φόρου προστιθέμενης αξίας (στο εξής: ΦΠΑ) που ισχύει για τις πλατφόρμες δορυφορικής μετάδοσης είναι χαμηλότερος από αυτόν που ισχύει για τις πλατφόρμες επίγειας μετάδοσης. Συνεπώς, το επίμαχο μέτρο αντισταθμίζει το οικονομικό πλεονέκτημα που αντλούν οι πρώτες από την εφαρμογή μειωμένου συντελεστή ΦΠΑ. Προς στήριξη του επιχειρήματος αυτού, η προσφεύγουσα παραπέμπει σε καταγγελία περί παραβάσεως του κοινοτικού δικαίου και σε έτερη καταγγελία περί κρατικής ενισχύσεως, οι οποίες υποβλήθηκαν στην Επιτροπή στις 13 Μαρτίου 2007. Η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο να απορρίψει ως απαράδεκτη την ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε η Sky Italia κατά του επιχειρήματος περί φορολογικού πλεονεκτήματος υπέρ των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών δορυφορικής μετάδοσης, διότι η Επιτροπή, υπέρ της οποίας παρεμβαίνει η Sky Italia, δεν προέβαλε η ίδια την ένσταση αυτή.

89 Τρίτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι περιορισμοί που επιβλήθηκαν, με το επίμαχο μέτρο, στη δορυφορική πλατφόρμα όσον αφορά τον ανταγωνισμό κατέστησε δυνατή την ανάπτυξη του ανταγωνισμού. Εξάλλου, το επίμαχο μέτρο παρέχει στους καταναλωτές τη δυνατότητα να αποκτήσουν, στην ίδια τιμή, αποκωδικοποιητές με πολύ περισσότερες δυνατότητες. Τέλος, η εξαίρεση των τεχνολογιών που καλύπτονται από δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας είναι συνυφασμένη με τον σκοπό γενικού συμφέροντος που συνίσταται στην προώθηση των ανοικτών προτύπων και δεν συνεπάγεται νόθευση του ανταγωνισμού. Η μόνη περίπτωση στρεβλώσεως του ανταγωνισμού μεταξύ δορυφορικής και επίγειας πλατφόρμας είναι αυτή που προκύπτει από το μειονέκτημα που συνεπάγεται για τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς επίγειας μετάδοσης η άρνηση της Sky Italia να επιτρέψει σε τρίτους την πρόσβαση στην τεχνολογία κρυπτογράφησης που χρησιμοποιεί.

90 Τέταρτον, η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι εξέδωσε δύο αποφάσεις, ήτοι την προσβαλλόμενη και την απόφαση για το 2006, αντιφατικές μεταξύ τους όσον αφορά το συμβατό του επίμαχου μέτρου και του προβλεπόμενου από τον δημοσιονομικό νόμο του 2006 μέτρου με την κοινή αγορά, παρά το γεγονός ότι αμφότερα τα μέτρα αυτά ελήφθησαν υπό παρόμοιες ουσιαστικά περιστάσεις. Προς στήριξη του επιχειρήματος αυτού, προβάλλει ότι ο μόνος λόγος για τον οποίον η Επιτροπή δεν ενέμεινε, με την απόφαση για το 2006, στη διαπίστωση περί μη συμβατότητας του επίμαχου μέτρου με την κοινή αγορά, στην οποία είχε καταλήξει με την προσβαλλόμενη απόφαση, είναι ότι ο Ιταλός νομοθέτης επέκτεινε την εφαρμογή του μέτρου στους οργανισμούς δορυφορικής μετάδοσης.

91 Πέμπτον, με το υπόμνημα απαντήσεως, η προσφεύγουσα, επικαλούμενη την απόφαση της Επιτροπής C(2007) 4286 τελικό, της 25ης Σεπτεμβρίου 2007, περί ενισχύσεως (N 103/2007) για την αγορά ψηφιακών αποκωδικοποιητών και την προσαρμογή των κεραιών λήψεως στην επαρχία Soria (στο εξής: απόφαση Soria), προσάπτει στην Επιτροπή ότι εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση κατά τρόπον αυθαίρετο. Επισημαίνει, ειδικότερα, ότι, στο σημείο 16 της αποφάσεως Soria, η Επιτροπή έκρινε το μέτρο το οποίο αφορούσε η απόφαση αυτή συμβατό με την κοινή αγορά, με το σκεπτικό ότι διασφαλίστηκε η ουδετερότητά του από τεχνολογικής απόψεως, διότι «οι επιδοτηθέντες αποκωδικοποιητές έχουν δυνατότητα λήψεως ραδιοτηλεοπτικού σήματος όχι μόνον της επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης (télévision numérique terrestre, TNT), αλλά και σήματος που μεταδίδεται καλωδιακώς, δορυφορικώς ή/και μέσω Διαδικτύου». Κατά την προσφεύγουσα, το μέτρο το οποίο αφορούσε η απόφαση Soria προέβλεπε χορήγηση της επιδοτήσεως υπό την προϋπόθεση ότι οι αποκωδικοποιητές TNT είναι διαδραστικοί και διαλειτουργικοί, έχουν δηλαδή δυνατότητα λήψεως σήματος από άλλες πλατφόρμες, όπως εν προκειμένω.

92 Δεύτερον, το επίμαχο μέτρο δεν παραβιάζει την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών ψηφιακής μετάδοσης. Συγκεκριμένα, η διαφορετική μεταχείριση, όσον αφορά τις πλατφόρμες ψηφιακής μετάδοσης, δικαιολογείται από το γεγονός ότι δεν βρίσκονται στην ίδια κατάσταση. Εν πάση περιπτώσει, τυχόν παραβίαση της αρχής αυτής δικαιολογείται αν ληφθούν υπόψη τα χαρακτηριστικά της αγοράς κατά τον χρόνο θεσπίσεως του επίμαχου μέτρου και η προώθηση των ανοικτών προτύπων. Κατά την προσφεύγουσα, η δορυφορική πλατφόρμα δεν υπήχθη στο επίμαχο μέτρο ακριβώς επειδή δεν υφίστατο προσφορά τέτοιας υπηρεσίας βασιζόμενη σε ανοικτό πρότυπο και δεν υπήρχε καμία πιθανότητα να υπάρξει τέτοια

υπηρεσία κατά το σύντομο χρονικό διάστημα εφαρμογής του επίμαχου μέτρου. Η προσφεύγουσα προβάλλει, ακόμη, ότι η αγορά της δορυφορικής τηλεόρασης χαρακτηρίζεται από την παρουσία μιας μόνον επιχειρήσεως, της Sky Italia, η οποία κατέχει μονοπώλιο στην πράξη και έχει τη δυνατότητα να εμποδίσει την πρόσβαση στην αγορά. Επισημαίνει, τέλος, ότι μετά την τροποποίηση του επίμαχου μέτρου με τον δημοσιονομικό νόμο του 2006, ώστε να καταστεί δυνατή η επιδότηση όλων των διαλειτουργικών αποκωδικοποιητών, η Sky Italia δεν χρησιμοποίησε αποκωδικοποιητές που θα μπορούσαν να επιδοτηθούν.

93 Τρίτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει, ότι η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της ασφάλειας δικαίου, διότι δεν διευκρίνισε σαφώς, με την προσβαλλόμενη απόφαση, αν ο λόγος για τον οποίον το επίμαχο μέτρο κρίθηκε μη συμβατό με την κοινή αγορά αφορά την ουδετερότητά του από τεχνολογικής απόψεως ή την πρόσβαση με μειωμένο κόστος στην εν λόγω αγορά. Προς στήριξη του επιχειρήματος αυτού, η προσφεύγουσα παραπέμπει στα επιχειρήματα που προβάλλει στο πλαίσιο του τέταρτου λόγου ακυρώσεως.

94 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από τη Sky Italia, προβάλλει, πρώτον, ότι η προσφεύγουσα δεν στοιχειοθέτησε τον ισχυρισμό της περί πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως στην οποία υπέπεσε η Επιτροπή, επειδή έκρινε ότι το επίμαχο μέτρο νοθεύει τον ανταγωνισμό, καθώς ευνοεί τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς επίγειας ψηφιακής μετάδοσης. Δεύτερον, είναι εσφαλμένος ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι η διαφορετική μεταχείριση όσον αφορά τις πλατφόρμες ψηφιακής μετάδοσης δικαιολογείται από τη διαφορετική κατάσταση στην οποία βρίσκονται. Επίσης εσφαλμένος είναι ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι, κατά τον χρόνο λήψεως του επίμαχου μέτρου, δεν υφίστατο παροχή δορυφορικών υπηρεσιών βάσει ανοικτού προτύπου. Τρίτον, με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή έκρινε το επίμαχο μέτρο μη συμβατό με την κοινή αγορά, με το σκεπτικό ότι δεν τηρείται η αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας. Επομένως, επιβεβαίωσε την πάγια θέση της ότι το αν οι κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται προς διευκόλυνση της μεταβάσεως στην ψηφιακή τηλεόραση είναι συμβατές με την κοινή αγορά εξαρτάται από την τήρηση της αρχής της τεχνολογικής ουδετερότητας.

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

95 Πρώτον, το επιχείρημα ότι η Sky Italia θα μπορούσε να ευνοηθεί από το επίμαχο μέτρο προσφέροντας «υβριδικούς» αποκωδικοποιητές, τονίζει την επιλεκτική φύση του εν λόγω μέτρου. Συγκεκριμένα, η παροχή «υβριδικών» αποκωδικοποιητών από τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς δορυφορικής μετάδοσης, όπως η Sky Italia, συνεπάγεται πρόσθετο κόστος, το οποίο ενσωματώνεται στην τιμή πωλήσεως στον καταναλωτή και, στην καλύτερη περίπτωση, αντισταθμίζεται από το επίμαχο μέτρο, το οποίο απευθύνεται στον καταναλωτή. Οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί δορυφορικής μετάδοσης βρίσκονται, επομένως, σε λιγότερο ευνοϊκή θέση σε σχέση με τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς επίγειας μετάδοσης και τις επιχειρήσεις καλωδιακής τηλεόρασης, διότι οι εν λόγω οργανισμοί και επιχειρήσεις δεν χρειάζεται να ενσωματώσουν πρόσθετο κόστος στην τιμή πωλήσεως των αποκωδικοποιητών προς τους καταναλωτές που είναι δικαιούχοι του επίμαχου μέτρου. Επομένως, το επιχείρημα είναι απορριπτέο ως αβάσιμο.

96 Εξάλλου, δεν ασκεί επιρροή το γεγονός ότι, μετά την τροποποίηση του δημοσιονομικού νόμου του 2006, ώστε να καταστεί δυνατή η επιδότηση όλων των διαλειτουργικών αποκωδικοποιητών, η Sky Italia εξακολούθησε να χρησιμοποιεί αποκωδικοποιητές αποκλειστικής τεχνολογίας, αντί για αποκωδικοποιητές που μπορούσαν να επιδοτηθούν. Συγκεκριμένα, όπως επισήμανε η Επιτροπή, με την αιτιολογική σκέψη 110 της προσβαλλομένης αποφάσεως, δεν αποκλείεται η στρατηγική αυτή να επιλέχθηκε για άλλους λόγους, όπως, π.χ., οι επενδύσεις που είχε πραγματοποιήσει η εταιρία κατά το παρελθόν και η επικείμενη έκδοση της αποφάσεως της Επιτροπής όσον αφορά το συμβατό του νέου μέτρου με την κοινή αγορά.

97 Δεύτερον, όσον αφορά το επιχείρημα ότι η επιβολή, στη δορυφορική πλατφόρμα, περιορισμών όσον αφορά τον ανταγωνισμό είχε ως συνέπεια την ανάπτυξη του ανταγωνισμού, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι, σύμφωνα με τη συλλογιστική στην οποία στηρίζεται το επιχείρημα αυτό, η προσφεύγουσα αναγνωρίζει ότι υφίσταται ανταγωνισμός μεταξύ της ψηφιακής και δορυφορικής πλατφόρμας και ότι ο ανταγωνισμός αυτός επηρεάζεται από το επίμαχο μέτρο.

98 Όσον αφορά, περαιτέρω, τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας, σχετικά με διάφορες περιστάσεις που έχουν ως συνέπεια τη νόθευση του ανταγωνισμού υπέρ της δορυφορικής πλατφόρμας, διαπιστώνεται ότι τα επιχειρήματα αυτά είναι αλυσιτελή όσον αφορά το αν το επίμαχο μέτρο νοθεύει ή απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό στην επίμαχη αγορά.

99 Τρίτον, είναι προδήλως ανακριβής ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι η προσβαλλόμενη απόφαση και η απόφαση για το 2006 εκδόθηκαν υπό παρόμοιες περιστάσεις. Συγκεκριμένα, όπως διαπίστωσε το Γενικό Δικαστήριο με τις σκέψεις 57 και 60 ανωτέρω, οι αποκωδικοποιητές δορυφορικής λήψεως είχαν εξαιρεθεί από το επίμαχο μέτρο. Αντιθέτως, όπως προκύπτει από την παράγραφο 122 της προσφυγής, ο δημοσιονομικός νόμος του 2006 είχε εφαρμογή και επί των αποκωδικοποιητών δορυφορικής λήψεως.

100 Τέταρτον, δεν μπορεί να ευδοκιμήσει το επιχείρημα ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι αυθαίρετη, επειδή οι προϋποθέσεις εφαρμογής του μέτρου το οποίο αφορά η απόφαση Soria είναι πανομοιότυπες με τις αντίστοιχες του επίμαχου μέτρου.

101 Βεβαίως, η Επιτροπή έχει διατυπώσει το σημείο 16 της αποφάσεως Soria, όπως παρατίθεται στη σκέψη 91 ανωτέρω, κατά τρόπο που θα μπορούσε να παρασύρει την προσφεύγουσα σε πλάνη όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής του μέτρου το οποίο αφορούσε η εν λόγω απόφαση.

102 Διαπιστώνεται, όμως, ότι, όπως προβάλλει η Επιτροπή, τόσο η διατύπωση της αιτιολογικής σκέψεως 58 της αποφάσεως Soria όσο και το περιεχόμενου του συνημμένου στο υπόμνημα ανταπαντήσεως εγγράφου καθιστούν δυνατή την εξάλειψη κάθε πιθανής αμφιβολίας σχετικά με το ζήτημα αυτό.

103 Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 58 της αποφάσεως Soria, η Επιτροπή διαπίστωσε ρητώς ότι το μέτρο το οποίο αφορούσε η απόφαση αυτή παρέχει στους καταναλωτές τη δυνατότητα να αποκτήσουν αποκωδικοποιητή

παντός τύπου, ανεξαρτήτως της τεχνολογικής πλατφόρμας που θα χρησιμοποιήσουν (επίγεια, καλωδιακή, δορυφορική, ευρυζωνική διαδικτυακή). Η Επιτροπή κατέληξε έτσι στο συμπέρασμα ότι το μέτρο τηρεί την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας.

104 Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, όπως προβάλλει η Επιτροπή χωρίς να την αντικρούσει η προσφεύγουσα, η Επιτροπή, προτού εκδώσει την απόφαση Soria, έλεγξε αν το μέτρο το οποίο αφορά η απόφαση αυτή τηρεί το κριτήριο της τεχνολογικής ουδετερότητας. Προκύπτει έτσι από το συνημμένο στο υπόμνημα ανταπαντήσεως έγγραφο ότι οι ισπανικές αρχές, απαντώντας σε σχετικό αίτημα της Επιτροπής, επιβεβαίωσαν ρητώς, με έγγραφο της 23ης Ιουλίου 2007, ότι ο τρόπος μετάδοσης δεν περιλαμβάνεται στα κριτήρια χορηγήσεως της επιδοτήσεως και, συνεπώς, «είναι δυνατή η επιδότηση αποκωδικοποιητών κατάλληλων για λήψη επίγειου ψηφιακού τηλεοπτικού σήματος, για καλωδιακή λήψη ή για λήψη μέσω δορυφόρου».

105 Κατόπιν των προεκτεθέντων, κρίνεται ότι το μέτρο το οποίο αφορούσε η απόφαση Soria ήταν, σε αντίθεση με το επίμαχο, ευνοϊκό για όλες τις τεχνολογίες μετάδοσης ψηφιακού τηλεοπτικού σήματος. Επομένως, τα πραγματικά περιστατικά στα οποία στηρίχθηκαν η προσβαλλόμενη απόφαση και η απόφαση Soria είναι προδήλως διαφορετικά και, συνεπώς, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να ισχυριστεί, συγκρίνοντας τις εν λόγω αποφάσεις, ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι αυθαίρετη. Συνεπώς, είναι απορριπτέο ως αβάσιμο το επιχείρημα περί αυθαίρετου χαρακτήρα της προσβαλλομένης αποφάσεως υπό το πρίσμα της αποφάσεως Soria.

106 Πέμπτον, όσον αφορά το επιχείρημα ότι δεν υφίσταται παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών ψηφιακής μετάδοσης και ότι, εν πάση περιπτώσει, τυχόν παραβίαση της αρχής αυτής είναι δικαιολογημένη, διαπιστώνονται τα εξής.

107 Αφενός, όσον αφορά τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας ότι η δορυφορική πλατφόρμα δεν υπήχθη στο επίμαχο μέτρο ακριβώς επειδή δεν υφίστατο προσφορά τέτοιας υπηρεσίας βασιζόμενη σε ανοικτό πρότυπο και δεν υπήρχε καμία πιθανότητα να υπάρξει τέτοια υπηρεσία κατά το σύντομο χρονικό διάστημα εφαρμογής του

επίμαχου μέτρου, τονίζεται ότι, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 164 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή διαπίστωσε, χωρίς η προσφεύγουσα να προβάλει συναφώς αντιρρήσεις, ότι η μετάβαση της Sky Italia σε τεχνολογία «κλειστού προτύπου» πραγματοποιήθηκε μόλις το 2004 και έως τους πρώτους μήνες του 2005. Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι ορθώς η Επιτροπή κατέληξε, με την ίδια αιτιολογική σκέψη της προσβαλλομένης αποφάσεως, στο συμπέρασμα ότι η Sky Italia θα ενεργούσε διαφορετικά αν η δορυφορική πλατφόρμα είχε υπαχθεί στο επίμαχο μέτρο.

108 Αφετέρου, όσον αφορά τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας ότι η αγορά της δορυφορικής τηλεόρασης χαρακτηρίζεται από την παρουσία μιας μόνον επιχειρήσεως, της Sky Italia, η οποία κατέχει μονοπώλιο στην πράξη και έχει τη δυνατότητα να εμποδίσει την πρόσβαση στην αγορά, διαπιστώνεται ότι ο ισχυρισμός αυτός είναι αλυσιτελής στο πλαίσιο της εκτιμήσεως του αν το επίμαχο μέτρο νοθεύει ή απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό στην επίμαχη αγορά.

109 Έκτον, από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι είναι εντελώς αβάσιμο το επιχείρημα της προσφεύγουσας σχετικά με παραβίαση της αρχής της ασφάλειας δικαίου από την Επιτροπή. Συγκεκριμένα, από την προσβαλλόμενη απόφαση και, ειδικότερα, από τις αιτιολογικές σκέψεις 104, 135 και 140, προκύπτει ότι η μη συμβατότητα του επίμαχου μέτρου με την κοινή αγορά συνδέεται ευθέως με την παραβίαση της αρχής της τεχνολογικής ουδετερότητας. Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, από την αιτιολογική σκέψη 36 της προσβαλλομένης αποφάσεως, την οποία η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε, προκύπτει ότι, με την απόφαση περί κινήσεως επίσημης διαδικασίας έρευνας, η Επιτροπή γνωστοποίησε τις αμφιβολίες της όσον αφορά τον ισχυρισμό ότι το επίμαχο μέτρο δεν παραβιάζει την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας.

110 Κατόπιν των προεκτεθέντων, το τέταρτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως είναι απορριπτέο ως αβάσιμο.

111 Κατά συνέπεια, βάσει των διαπιστώσεων που διατυπώθηκαν στις σκέψεις 68, 79, 85 και 110 ανωτέρω, ο πρώτος λόγος ακυρώσεως είναι απορριπτέος στο σύνολό του ως αβάσιμος.

Επί του δεύτερου λόγου ακυρώσεως, σχετικά με πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως και πρόδηλη νομική πλάνη κατά την εκτίμηση της συμβατότητας του επίμαχου μέτρου με την κοινή αγορά βάσει του άρθρου 87, παράγραφος 3, στοιχείο γ΄, ΕΚ

Επί του παραδεκτού των επιχειρημάτων που προβάλλονται στις παραγράφους 93 έως 96 της προσφυγής

— Επιχειρήματα των διαδίκων

112 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από τη Sky Italia, χαρακτηρίζει ασαφή τα επιχειρήματα που αναπτύσσει η προσφεύγουσα στις παραγράφους 93 έως 96 της προσφυγής. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα αρκείται σε γενική παραπομπή στην ανάλυσή της σχετικά με το αν υφίσταται ενίσχυση. Επιπλέον, ο κατάλογος με τα στοιχεία που, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, δεν έλαβε υπόψη της η Επιτροπή αφορούν το ζήτημα της υπάρξεως ενισχύσεως και όχι το ζήτημα της συμβατότητάς της με την κοινή αγορά. Εξάλλου, η προσφεύγουσα δεν παρέσχε καμία διευκρίνιση όσον αφορά τα στοιχεία αυτά και το κατά πόσον τα επιχειρήματά της σχετίζονται με την κατά το άρθρο 87, παράγραφος 3, στοιχείο γ΄, ΕΚ εκτίμηση. Για τους λόγους αυτούς, τα επιχειρήματα που προβάλλει η προσφεύγουσα με τις παραγράφους 93 έως 96 της προσφυγής πρέπει να απορριφθούν ως απαράδεκτα.

113 Η προσφεύγουσα προβάλλει ότι, αν και η ανάλυση σχετικά με την ύπαρξη ενισχύσεως διαφέρει από την ανάλυση σχετικά με το συμβατό της ενισχύσεως με την κοινή αγορά, εντούτοις τα δύο αυτά ζητήματα είναι αλληλένδετα από τεχνικής απόψεως. Επομένως, τα σχετικά με την ενίσχυση επιχειρήματα μπορούν να στηρίξουν τους λόγους ακυρώσεως σχετικά με το συμβατό της ενισχύσεως με την κοινή αγορά, χωρίς να επηρεάζεται το παραδεκτό τους.

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

114 Πρώτον, στις παραγράφους 93 έως 96 της προσφυγής, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως κατά την εφαρμογή του άρθρου 87, παράγραφος 3, στοιχείο γ΄, ΕΚ. Συναφώς, επικαλείται την ανάλυσή της στο πλαίσιο του ισχυρισμού περί μη υπάρξεως ενισχύσεως. Επιπλέον, υποστηρίζει ότι, με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή δεν ανέλυσε με ακρίβεια το οικονομικό περιεχόμενο του επίμαχου μέτρου. Η Επιτροπή δεν ανέφερε, πρώτον, ότι το επίμαχο μέτρο προέβλεπε επιδοτήσεις με σκοπό την προώθηση τεχνολογίας υποστηριζόμενης από την Ένωση, δηλαδή ανοικτής τεχνολογίας που να καθιστά δυνατή τη διαλειτουργικότητα και τη διαδραστικότητα, δεύτερον, ότι οι επιδοτήσεις καλύπτουν το πρόσθετο κόστος της τεχνολογίας αυτής, τρίτον, ότι οι επιδοτήσεις δόθηκαν σύμφωνα με τις συστάσεις της Ενώσεως και, τέταρτον, ότι οι επιδοτήσεις δεν συνεπάγονται οικονομικό πλεονέκτημα. Τέλος, κατά την προσφεύγουσα, η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη το ότι, στην πραγματικότητα, η στρέβλωση του ανταγωνισμού στην αγορά οφείλεται αποκλειστικά στην πολιτική υπέρ των κλειστών προτύπων, τη διαφορά μεταξύ ανοικτών και κλειστών προτύπων και το ότι οι επιδοτήσεις καλύπτουν το κόστος εκτελέσεως των επιβαλλόμενων από τον νόμο υποχρεώσεων.

115 Δεύτερον, οι παράγραφοι 93 έως 96 της προσφυγής, το περιεχόμενο των οποίων επαναλαμβάνεται υπό τον τίτλο 3.2, στοιχείο α΄, «Η καθής υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως», δεν περιέχουν επιχειρήματα προς στήριξη του δεύτερου λόγου ακυρώσεως, αλλ' αντιθέτως περιέχουν επιχειρήματα προς στήριξη των τριών σκελών του δεύτερου λόγου ακυρώσεως υπό τον τίτλο 3.2, στοιχείο β΄, «Η καθής υπερέβη τα όρια της διακριτικής ευχέρειάς της και υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη κατά την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και της καταστάσεως, διότι έκρινε ότι το [επίμαχο] μέτρο δεν είναι συμβατό με την κοινή αγορά».

116 Επομένως, στην παράγραφο 96 της προσφυγής, η οποία προηγείται του τίτλου 3.2, στοιχείο β΄, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η Επιτροπή, λόγω εσφαλμένης αναλύσεως του οικονομικού πλαισίου, υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη όσον αφορά την εκτίμηση του επίμαχου μέτρου και, ως εκ τούτου, κατέληξε στην εσφαλμένη διαπίστωση ότι το εν λόγω μέτρο δεν είναι συμβατό με την κοινή αγορά.

117 Βάσει των προεκτεθέντων, είναι απορριπτέος ο ισχυρισμός της Επιτροπής περί απαραδέκτου των επιχειρημάτων που προβάλλονται στις παραγράφους 93 έως 96 της προσφυγής.

Επί του πρώτου σκέλους του δεύτερου λόγου ακυρώσεως, περί της εσφαλμένης διαπιστώσεως ότι το επίμαχο μέτρο δεν θεραπεύει τις δυσλειτουργίες της αγοράς

— Επιχειρήματα των διαδίκων

118 Κατά την προσφεύγουσα, το γεγονός ότι η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το μέτρο δεν είναι συμβατό με το άρθρο 87, παράγραφος 3, στοιχείο γ΄, ΕΚ σημαίνει ότι έχει υποπέσει σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως και δεν έχει μελετήσει επαρκώς την αγορά, για τους εξής τέσσερις λόγους.

119 Πρώτον, η προσφεύγουσα αμφισβητεί το συμπέρασμα που διατυπώνεται στην προσβαλλόμενη απόφαση, ότι ο ορισμός προθεσμίας για την υποχρεωτική μετάβαση στην ψηφιακή τηλεόραση καθιστά το επίμαχο μέτρο ακατάλληλο. Το συμπέρασμα αυτό όχι μόνον αντιφάσκει με την άποψη που είχε διατυπώσει η Επιτροπή με προηγούμενες αποφάσεις της στον τομέα της επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης, αλλ' επιπλέον αποδεικνύει ότι η Επιτροπή δεν αντελήφθη πλήρως τη δυσλειτουργία της αγοράς που σχετίζεται με το ζήτημα του συντονισμού μεταξύ των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην αγορά αυτή.

120 Δεύτερον, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι το επίμαχο μέτρο αντισταθμίζει το κόστος της ψηφιοποίησης, με το οποίο θα επιβαρύνονταν οι καταναλωτές για

να αποκτήσουν διαλειτουργικό και διαδραστικό αποκωδικοποιητή ανοικτής τεχνολογίας.

121 Τρίτον, κατά την προσφεύγουσα, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν αναγνωρίζει την ύπαρξη εξωτερικών παραγόντων ως δυσλειτουργία της αγοράς. Συναφώς, με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή, αυθαιρέτως και χωρίς αντικειμενικούς λόγους, διατύπωσε το συμπέρασμα ότι είναι σύνηθες οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί επίγειας μετάδοσης να επιδοτούν την αγορά αποκωδικοποιητών ανοικτής τεχνολογίας, επωμιζόμενοι, συνεπώς, το κόστος ενδεχόμενης παρασιτικής συμπεριφοράς. Πάντως, η προσφεύγουσα δεν έχει συμφέρον να επιδοτήσει την αγορά αποκωδικοποιητών προς όφελος των ανταγωνιστών της, καθώς θα ήταν ευχερέστερο γι' αυτή να συνεχίσει να δραστηριοποιείται στην αγορά της αναλογικής τηλεόρασης.

122 Εξάλλου, η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη της ότι το επίμαχο μέτρο δεν νοθεύει τον ανταγωνισμό, αλλά μάλλον ενισχύει τη χρήση ανοικτών προτύπων και τη διαδραστικότητα, σύμφωνα με τις συστάσεις της Ενώσεως. Επιπλέον, η προσφεύγουσα, παραπέμποντας στο παράρτημα Α.8, υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν αντελήφθη το κανονιστικό πλαίσιο και την εξέλιξη της οικείας αγοράς. Τέλος, η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι, με την προσβαλλόμενη απόφαση, δεν έλαβε υπόψη της το κόστος που συνεπάγονται οι ασάφειες του κανονιστικού πλαισίου, οι οποίες εξακολουθούσαν να υφίστανται όσον αφορά την παραχώρηση συχνοτήτων, και χαρακτηρίζει εσφαλμένη τη διαπίστωση που διατυπώνει η Επιτροπή, με την αιτιολογική σκέψη 157 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι συχνότητες αναλογικής τηλεόρασης παραχωρήθηκαν χωρίς να προηγηθεί διαγωνισμός και χωρίς να οριστεί ημερομηνία λήξεως της παραχωρήσεως.

123 Τέταρτον, η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν μπόρεσε να αποδείξει ότι το επίμαχο μέτρο δεν ευνοεί την καινοτομία, μολονότι αναγνώρισε ότι, χάρη στο μέτρο αυτό, μειώθηκαν οι τιμές των αποκωδικοποιητών με διαδραστικές δυνατότητες στο επίπεδο των τιμών των κοινών αποκωδικοποιητών.

124 Η Επιτροπή προβάλλει ότι η συλλογιστική της προσφεύγουσας είναι προδήλως εσφαλμένη και στηρίζεται σε «διαστρεβλωτική» ερμηνεία της προσβαλλομένης αποφάσεως. Η Επιτροπή δέχθηκε ρητώς ότι το επίμαχο μέτρο μπορεί να κατατείνει στην επίτευξη σκοπού κοινού συμφέροντος, δηλαδή στη μετάβαση στην ψηφιακή τηλεόραση και στα ανοικτά διαδραστικά πρότυπα στο πλαίσιο αυτό. Επιπλέον, η Επιτροπή δεν απέκλεισε κατηγορηματικώς το ενδεχόμενο να συμβάλλει το επίμαχο μέτρο στην αντιμετώπιση ορισμένων δυσλειτουργιών της αγοράς. Εντούτοις, καμία από τις δύο αυτές εκτιμήσεις δεν μπορεί να δικαιολογήσει την εξαίρεση της δορυφορικής πλατφόρμας από το πεδίο εφαρμογής του μέτρου της επιδοτήσεως.

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

125 Πρώτον, η προσφεύγουσα προβάλλει παράβαση του άρθρου 87, παράγραφος 3, στοιχείο γ΄, ΕΚ, αμφισβητώντας την εκτίμηση της Επιτροπής ότι η επιδότηση της αγοράς ψηφιακών αποκωδικοποιητών δεν ήταν απαραίτητη για την εξάλειψη των προβλημάτων συντονισμού μεταξύ των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην οικεία αγορά, καθώς το πρόβλημα αυτό είχε ρυθμιστεί λόγω του ορισμού προθεσμίας υποχρεωτικής μεταβάσεως στην ψηφιακή τηλεόραση. Η ενίσχυση, για να είναι συμβατή με την κοινή αγορά, κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 3, στοιχείο γ΄, ΕΚ, πρέπει να κατατείνει στην επίτευξη σκοπού γενικού συμφέροντος και να είναι απαραίτητη και σύμφωνη προς την αρχή της αναλογικότητας σε σχέση με τον σκοπό αυτόν. Ο σκοπός γενικού συμφέροντος που υποστηρίζεται ότι επιδιώκει το επίμαχο μέτρο είναι η εξάλειψη δυσλειτουργίας της αγοράς, οφειλόμενης σε πρόβλημα συντονισμού μεταξύ των επιχειρήσεων, το οποίο εμποδίζει την ανάπτυξη της ψηφιακής ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης. Πάντως, χωρίς να απαιτείται να εξεταστεί ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή διατύπωσε με την προσβαλλόμενη απόφαση διαφορετική άποψη σε σχέση με προηγούμενες αποφάσεις της στον τομέα της επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι, εν προκειμένω, ο ορισμός προθεσμίας για την υποχρεωτική μετάβαση στην ψηφιακή τηλεόραση δύναται να επιλύσει το πρόβλημα του συντονισμού μεταξύ των επιχειρήσεων, ούτως ώστε να μην είναι απαραίτητη η επιδότηση της αγοράς ψηφιακών αποκωδικοποιητών.

126 Συγκεκριμένα, όπως τονίζει η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 146 της προσβαλλομένης αποφάσεως, εφόσον έχει οριστεί εκ του νόμου προθεσμία για την παύση της αναλογικής μετάδοσης, οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί που ήδη δραστηριοποιούνται στην αγορά έπρεπε να αναπτύξουν νέες εμπορικές στρατηγικές. Εν πάση περιπτώσει, όπως επισημάνθηκε στην αιτιολογική σκέψη 147 της προσβαλλομένης αποφάσεως, λόγω της σημασίας της επίγειας τηλεόρασης στην Ιταλία, ο κίνδυνος να μην προσελκύσουν οι εμπορικές ραδιοτηλεοπτικές επιχειρήσεις επαρκή αριθμό καταναλωτών, λόγω του προβλήματος συντονισμού μεταξύ των επιχειρήσεων, δεν ήταν τόσο σοβαρός ώστε να μην μπορούν να τον αντιμετωπίσουν. Επομένως, είναι απορριπτέο το επιχείρημα της προσφεύγουσας.

127 Δεύτερον, όσον αφορά το επιχείρημα σχετικά με τον αντισταθμιστικό χαρακτήρα του επίμαχου μέτρου ως προς τους καταναλωτές, τονίζεται ότι ένα τέτοιο επιχείρημα, όπως επισημαίνει η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 148 της προσβαλλομένης αποφάσεως, μολονότι δικαιολογεί την παροχή ενισχύσεως υπέρ των καταναλωτών, εντούτοις δεν δικαιολογεί δυσμενείς διακρίσεις μεταξύ διαφόρων συστημάτων ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης, δεδομένου ότι δεν είναι απαραίτητο να ωθηθούν οι καταναλωτές προς την ψηφιακή πλατφόρμα, όπως συμβαίνει με το επίμαχο μέτρο. Επομένως, το επιχείρημα είναι απορριπτέο ως αβάσιμο.

128 Τρίτον, είναι ανακριβής ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη της, με την προσβαλλόμενη απόφαση, την επίδραση εξωτερικών παραγόντων ως ενδείξεως δυσλειτουργίας της αγοράς. Συγκεκριμένα, στην αιτιολογική σκέψη 160 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή ρητώς αναγνωρίζει την επίδραση εξωτερικών παραγόντων που είναι απόρροια της μεταβάσεως στην ψηφιακή τηλεόραση, καθώς και τα προβλήματα παρασιτισμού που ενδέχεται να ανακύψουν. Πάντως, όπως τονίζει η Επιτροπή στην ίδια αιτιολογική σκέψη, οι περιστάσεις αυτές δεν δικαιολογούν το γεγονός ότι το επίμαχο μέτρο αφορά επιλεκτικά την επίγεια τηλεόραση, αποκλειομένης της δορυφορικής πλατφόρμας. Επομένως, το επιχείρημα πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

129 Τέταρτον, για τους ίδιους λόγους είναι απορριπτέο το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι το επίμαχο μέτρο δεν προωθεί την καινοτομία.

Βεβαίως, στην αιτιολογική σκέψη 162 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή δέχεται ρητώς ότι με το επίμαχο μέτρο οι τιμές των διαδραστικών αποκωδικοποιητών εξισώθηκαν με τις τιμές των απλών συσκευών χωρίς διαδραστικές δυνατότητες. Ωστόσο, ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι το επίμαχο μέτρο προωθεί την καινοτομία λόγω της χρήσεως διαδραστικών και διαλειτουργικών αποκωδικοποιητών, εντούτοις τούτο δεν αρκεί για να δικαιολογήσει, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 57 και 60 ανωτέρω, την εξαίρεση της δορυφορικής πλατφόρμας από το επίμαχο μέτρο.

130 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι το πρώτο σκέλος του δεύτερου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

Επί του δεύτερου σκέλους του δεύτερου λόγου ακυρώσεως, περί της εσφαλμένης διαπιστώσεως ότι το επίμαχο μέτρο δεν αποτελεί κατάλληλο και σύμφωνο με την αρχή της αναλογικότητας μέτρο για την εξάλειψη των δυσλειτουργιών της αγοράς

— Επιχειρήματα των διαδίκων

131 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως, καθώς διαπίστωσε ότι το επίμαχο μέτρο δεν αποτελεί απαραίτητο και σύμφωνο με την αρχή της αναλογικότητας μέτρο προς εξάλειψη των δυσλειτουργιών της αγοράς. Όσον αφορά, ειδικότερα, τον αναλογικό χαρακτήρα του μέτρου, η προσφεύγουσα προβάλλει, αφενός, ότι αυτό καλύπτει μόνον το συμπληρωματικό κόστος της διαλειτουργικότητας και της διαδραστικότητας, καθώς και το κόστος με το οποίο επιβαρύνθηκε ειδικά για την εκτέλεση υποχρεώσεων που υπέχει από τον νόμο, και,

αφετέρου, ότι η διάρκεια εφαρμογής του εν λόγω μέτρου ήταν περιορισμένη, καθώς η εφαρμογή του έληξε την 1η Δεκεμβρίου 2005.

132 Η Επιτροπή προβάλλει ότι τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα, διότι δεν λαμβάνεται υπόψη η αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας.

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

133 Ακόμη και είναι ευσταθεί ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι το επίμαχο μέτρο είναι απαραίτητο και σύμφωνο με την αρχή της αναλογικότητας, προς εξάλειψη των δυσλειτουργιών της αγοράς, το γεγονός αυτό δεν δικαιολογεί την εξαίρεση των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών δορυφορικής μετάδοσης από το μέτρο αυτό.

134 Δεδομένου ότι η Επιτροπή έκρινε την ενίσχυση μη συμβατή με την κοινή αγορά ακριβώς λόγω του ότι το μέτρο αυτό δεν είναι ουδέτερο από τεχνολογικής απόψεως, πρέπει να απορριφθούν τα επιχειρήματα που προβλήθηκαν προς στήριξη του δεύτερου σκέλους του δεύτερου λόγου ακυρώσεως.

135 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, σχετικά με παράβαση του άρθρου 253 ΕΚ

Επιχειρήματα των διαδίκων

136 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένη και, συνεπώς, είναι αντίθετη στο άρθρο 253 ΕΚ, όσον αφορά τόσο τη διαπίστωση περί υπάρξεως ενισχύσεως όσο και τη διαπίστωση σχετικά με το συμβατό της ενισχύσεως με την κοινή αγορά.

137 Όσον αφορά τη διαπίστωση περί υπάρξεως ενισχύσεως, η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή, μεταξύ άλλων, ότι δεν προσδιόρισε την πραγματική αιτία της στρεβλώσεως ή του κινδύνου στρεβλώσεως του ανταγωνισμού στην κοινή αγορά. Συγκεκριμένα, αφενός, δεν περιέγραψε ορθώς την οικία αγορά και την κατάσταση στην οποία αυτή βρίσκεται. Αφετέρου, η Επιτροπή παρέλειψε να εξετάσει, με την προσβαλλόμενη απόφαση, αν η στρέβλωση είναι πραγματική ή δυνητική. Επιπλέον, η Επιτροπή δεν ανέφερε τους λόγους για τους οποίους δεν συμπεριέλαβε τους κατασκευαστές αποκωδικοποιητών στους ευνοηθέντες από το επίμαχο μέτρο. Τέλος, δεν αιτιολόγησε, μεταξύ άλλων, τη διαπίστωσή της περί προσελκύσεως νέων πελατών, καθώς και περί διεισδύσεως, με χαμηλό κόστος, στην αγορά των επί πληρωμή τηλεοπτικών υπηρεσιών.

138 Όσον αφορά την ανάλυση σχετικά με το συμβατό του επίμαχου μέτρου με την κοινή αγορά, στην προσβαλλόμενη απόφαση δεν διευκρινίζεται αν το πρόβλημα έγκειται σε μη τήρηση του κριτηρίου της τεχνολογικής ουδετερότητας ή στη δυνατότητα διεισδύσεως, με μειωμένο κόστος, στην αγορά των επί πληρωμή τηλεοπτικών υπηρεσιών.

139 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από τη Sky Italia, φρονεί ότι η απόφασή της είναι επαρκώς αιτιολογημένη, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 253 ΕΚ.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

140 Υπενθυμίζεται, καταρχάς, ότι, κατά τη νομολογία, ο λόγος ακυρώσεως που αφορά παράβαση του άρθρου 253 ΕΚ διαφέρει από εκείνον ο οποίος αφορά πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως. Συγκεκριμένα, ενώ ο πρώτος, ο οποίος αφορά ελλιπή ή ανεπαρκή αιτιολογία και, συνεπώς, παράβαση ουσιώδους τύπου, κατά την έννοια του άρθρου 230 ΕΚ, αποτελεί λόγο ακυρώσεως δημοσίας τάξεως τον οποίο ο κοινοτικός δικαστής οφείλει να εξετάζει αυτεπαγγέλτως, ο δεύτερος λόγος, ο οποίος αφορά το νόμω βάσιμο αποφάσεως και, συνεπώς, παράβαση κανόνα δικαίου σχετικού με την εφαρμογή της Συνθήκης, κατά την έννοια του ίδιου άρθρου 230 ΕΚ, εξετάζεται από τον κοινοτικό δικαστή μόνον εφόσον έχει προβληθεί από τον προσφεύγοντα. Συνεπώς, η υποχρέωση αιτιολογήσεως αποτελεί διαφορετικό ζήτημα από εκείνο του βασίμου της αιτιολογίας (απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Απριλίου 1998, C-367/95 P, Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, Συλλογή 1998, σ. I-1719, σκέψη 67).

141 Δεύτερον, κατά πάγια νομολογία, η αιτιολογία πρέπει να εμφαίνει κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο τη συλλογιστική του θεσμικού οργάνου, κατά τρόπον ώστε οι μεν ενδιαφερόμενοι να γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν τη λήψη του μέτρου, για να μπορούν να υπερασπιστούν τα δικαιώματά τους και να εξακριβώνουν αν η απόφαση είναι ή όχι βάσιμη, ο δε δικαστής να δύναται να ασκήσει έλεγχο νομιμότητας (απόφαση Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, σκέψη 140 ανωτέρω, σκέψη 63· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 6ης Μαρτίου 2003, Τ-228/99 και Τ-233/99, Westdeutsche Landesbank Girozentrale και Land Nordrhein-Westfalen κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-435, σκέψη 278, και της 14ης Ιανουαρίου 2004, Τ-109/01, Fleuren Compost κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-127, σκέψη 119).

142 Εξάλλου, δεν απαιτείται η αιτιολογία να διευκρινίζει όλα τα κρίσιμα πραγματικά και νομικά στοιχεία, στο μέτρο που το ζήτημα αν η αιτιολογία μιας πράξεως ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του άρθρου 253 ΕΚ πρέπει να εκτιμάται βάσει όχι μόνον του περιεχομένου της, αλλά και του πλαισίου της καθώς και του συνόλου των κανόνων δικαίου που ρυθμίζουν το σχετικό θέμα (απόφαση του Δικαστηρίου της 22ας Μαρτίου 2001, C-17/99, Γαλλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. I-2481, σκέψη 36· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 15ης Ιουνίου 2000, T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97 έως T-607/97, T-1/98, T-3/98 έως T-6/98 και T-23/98, Alzetta κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-2319, σκέψη 175, και Westdeutsche Landesbank Girozentrale και Land Nordrhein-Westfalen κατά Επιτροπής, σκέψη 141 ανωτέρω, σκέψη 279).

143 Ειδικότερα, η Επιτροπή δεν υποχρεούται να λαμβάνει θέση επί όλων των επιχειρημάτων που προβάλλουν οι ενδιαφερόμενοι, αλλά αρκεί να εκθέτει τα πραγματικά περιστατικά και τις νομικές εκτιμήσεις που έχουν αποφασιστική σημασία για την οικονομία της αποφάσεως (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 8ης Ιουνίου 1995, T-459/93, Siemens κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1675, σκέψη 31, και Westdeutsche Landesbank Girozentrale και Land Nordrhein-Westfalen κατά Επιτροπής, σκέψη 141 ανωτέρω, σκέψη 280). Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η Επιτροπή δεν υποχρεούται να λαμβάνει θέση επί στοιχείων που προφανώς δεν ασκούν επιρροή, είναι ασήμαντα ή προδήλως δευτερεύοντα (απόφαση Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, σκέψη 140 ανωτέρω, σκέψη 64).

144 Τρίτον, η υποχρέωση αιτιολογήσεως του χαρακτηρισμού ενός μέτρου ως κρατικής ενισχύσεως επιτάσσει να αναφέρονται οι λόγοι για τους οποίους η Επιτροπή θεωρεί ότι το συγκεκριμένο μέτρο εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ (απόφαση Westdeutsche Landesbank Girozentrale και Land Nordrhein-Westfalen κατά Επιτροπής, σκέψη 141 ανωτέρω, σκέψη 281).

145 Τέταρτον, όσον αφορά την ύπαρξη στρεβλώσεως του ανταγωνισμού στην κοινή αγορά, υπενθυμίζεται ότι η Επιτροπή, μολονότι οφείλει να αναφέρει, στις αιτιολογικές σκέψεις της αποφάσεώς της, τουλάχιστον τις συνθήκες υπό τις οποίες χορηγήθηκε μια ενίσχυση, όταν από τις συνθήκες αυτές μπορεί να αποδειχθεί ότι η ενίσχυση είναι ικανή να επηρεάσει το μεταξύ των κρατών μελών εμπόριο, με συνέπεια τη νόθευση

ή τον κίνδυνο νοθεύσεως του ανταγωνισμού, δεν οφείλει εντούτοις να προβαίνει σε οικονομική ανάλυση της πραγματικής καταστάσεως των οικείων αγορών, του μεριδίου αγοράς των επιχειρήσεων που είναι δικαιούχοι της ενισχύσεως, της θέσεως των ανταγωνιστριών επιχειρήσεων και των εμπορικών ρευμάτων μεταξύ κρατών μελών. Επιπλέον, σε περίπτωση παράνομων ενισχύσεων, η Επιτροπή δεν υποχρεούται να αποδείξει τις πραγματικές επιπτώσεις των ενισχύσεων αυτών στον ανταγωνισμό και στο ενδοκοινοτικό εμπόριο. Συγκεκριμένα, μια τέτοια υποχρέωση θα είχε ως συνέπεια να ευνοούνται τα κράτη μέλη που χορηγούν παράνομες ενισχύσεις εις βάρος εκείνων που κοινοποιούν το σχέδιο των ενισχύσεων (βλ., συναφώς, αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 29ης Σεπτεμβρίου 2000, T-55/99, CETM κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-3207, σκέψεις 100 και 102 έως 103, της 11ης Ιουλίου 2002, T-152/99, HAMSA κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-3049, σκέψη 225, και της 8ης Ιουλίου 2004, T-198/01, Technische Glaswerke Ilmenau κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-2717, σκέψη 215).

146 Ειδικότερα, αρκεί να αποδεικνύει η Επιτροπή ότι οι εξεταζόμενες ενισχύσεις μπορούν να επηρεάσουν το μεταξύ κρατών μελών εμπόριο και ενδέχεται να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό, χωρίς να είναι αναγκαίο να οριοθετήσει την εν λόγω αγορά και να αναλύσει τη δομή της, καθώς και τις σχέσεις ανταγωνισμού που απορρέουν από αυτήν (βλ. αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 6ης Σεπτεμβρίου 2006, T-304/04 και T-316/04, Ιταλία και Wam κατά Επιτροπής, που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 64, και της 11ης Φεβρουαρίου 2009, T-25/07, Iride και Iride Energia κατά Επιτροπής, Συλλογή 2009, σ. II-245, σκέψη 109 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

147 Υπό το πρίσμα της νομολογίας αυτής πρέπει να εξεταστεί αν, εν προκειμένω, η Επιτροπή αιτιολόγησε επαρκώς την προσβαλλόμενη απόφαση.

148 Όσον αφορά, καταρχάς, το επιχείρημα περί ανεπαρκούς αιτιολογήσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως όσον αφορά τη στρέβλωση ή τον κίνδυνο στρεβλώσεως του ανταγωνισμού, το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει ότι η Επιτροπή εξέτασε, με τις αιτιολογικές σκέψεις 102 έως 114 της προσβαλλομένης αποφάσεως, τις συνέπειες του επίμαχου μέτρου για τον ανταγωνισμό και το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.

149 Πρώτον, σχετικά με τις συνέπειες του επίμαχου μέτρου στον ανταγωνισμό, τονίζεται ότι, με τις αιτιολογικές σκέψεις 102 έως 111 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή εξέτασε τις συνέπειες του επίμαχου μέτρου για τον ανταγωνισμό όσον αφορά τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς. Η Επιτροπή επισημαίνει έτσι, στην αιτιολογική σκέψη 105 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι εμμένει στην άποψη που είχε διατυπώσει με την απόφαση περί κινήσεως επίσημης διαδικασίας έρευνας, ότι δηλαδή στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς και στις επιχειρήσεις επίγειων δικτύων παρέχεται πλεονέκτημα σε βάρος των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών που χρησιμοποιούν διαφορετικές πλατφόρμες.

150 Προς στήριξη της απόψεώς της αυτής και για να αποδείξει έτσι, σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 1, ΕΚ, ότι το επίμαχο μέτρο απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό, λόγω του επιλεκτικού χαρακτήρα του πλεονεκτήματος που παρέχει, η Επιτροπή εκτίμησε, με την αιτιολογική σκέψη 106 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι υπάρχει, σε ορισμένο βαθμό, δυνατότητα υποκαταστάσεως μεταξύ των επί πληρωμή υπηρεσιών επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης και των επί πληρωμή δορυφορικών τηλεοπτικών υπηρεσιών. Υπό τις συνθήκες αυτές, κατέληξε ότι, όταν «η επίγεια δικτυακή πλατφόρμα θα έχει προωθήσει και κατοχυρώσει επιτυχώς στην αγορά τις υπηρεσίες της τηλεόρασης επί πληρωμή —ακόμα και χάρη στις συνεισφορές για αποκωδικοποιητές— θα είναι σε θέση να ανταγωνιστεί ανάλογες υπηρεσίες που παρέχονται από εναλλακτικές πλατφόρμες».

151 Κατά τα λοιπά, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, με την αιτιολογική σκέψη 107 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή τεκμηρίωσε το συμπέρασμά της επικαλούμενη τις εξελίξεις στα λοιπά κράτη μέλη.

152 Εξάλλου, στην αιτιολογική σκέψη 109 της προσβαλλομένης αποφάσεως, υπενθυμίζεται ότι και η Autorità garante della concorrenza e del mercato (ιταλική αρχή εποπτείας του ανταγωνισμού και της αγοράς) είχε εκτιμήσει ότι οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί που χρησιμοποιούν διαφορετικές πλατφόρμες μπορούν να θεωρηθούν δυνητικοί ανταγωνιστές στην ιταλική αγορά των οργανισμών που παρέχουν επί πληρωμή τηλεοπτικές υπηρεσίες.

153 Εξάλλου, στην αιτιολογική σκέψη 111 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή επικαλείται, αφενός, μελέτη από την οποία προκύπτει εμμέσως ότι η με μειωμένο κόστος πρόσβαση στην αγορά των επί πληρωμή τηλεοπτικών υπηρεσιών έχει ως αποτέλεσμα τη νόθευση του ανταγωνισμού και αναφέρει, αφετέρου, ότι τα προσκομισθέντα από τη Sky Italia αριθμητικά στοιχεία επίσης επιβεβαιώνουν την άποψή της ότι υφίσταται σε ορισμένο βαθμό ανταγωνισμός εντός της αγοράς των επί πληρωμή τηλεοπτικών υπηρεσιών.

154 Τέλος, στην αιτιολογική σκέψη 108 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή τόνισε ιδιαίτερα το γεγονός ότι το επίμαχο μέτρο θεσπίστηκε σε κρίσιμο χρονικό σημείο, όταν δηλαδή δόθηκε δυνατότητα μεταβάσεως στην ψηφιακή τηλεόραση σε πολλούς τηλεθεατές της επίγειας αναλογικής τηλεόρασης, οι οποίοι μπορούσαν να επιλέξουν μεταξύ συσκευής επίγειας λήψεως και συσκευή δορυφορικής λήψεως.

155 Βάσει των προεκτεθέντων, η Επιτροπή δεν παραβίασε την υποχρέωση αιτιολογήσεως όσον αφορά τις συνέπειες του επίμαχου μέτρου για τον ανταγωνισμό.

156 Δεύτερον, σχετικά με τις συνέπειες του επίμαχου μέτρου για το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, από τις αιτιολογικές σκέψεις 113 και 114 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι, κατά την εκτίμηση της Επιτροπής, οι αγορές των υπηρεσιών ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης και των υπηρεσιών δικτύου είναι ανοικτές στον διεθνή ανταγωνισμό και ότι, εφόσον ορισμένες επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών δικτύου ή ορισμένοι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί ευνοούνται επιλεκτικά, ο ανταγωνισμός νοθεύεται σε βάρος των επιχειρήσεων από άλλα κράτη μέλη. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι το επίμαχο μέτρο επηρεάζει το εμπόριο των κρατών μελών.

157 Σύμφωνα με την παρατιθέμενη στις σκέψεις 145 και 146 ανωτέρω νομολογία, η απόφαση της Επιτροπής πρέπει να θεωρηθεί επαρκώς αιτιολογημένη όσον αφορά το αν το επίμαχο μέτρο ενδέχεται να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.

158 Επιπλέον, ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι η προσφεύγουσα προέβαλε γενικό ισχυρισμό περί παραβάσεως του άρθρου 253 ΕΚ, λόγω του χαρακτηρισμού, εκ μέρους της Επιτροπής, του επίμαχου μέτρου ως κρατικής ενισχύσεως κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ, το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει ότι, με την εν λόγω απόφαση, η Επιτροπή εξέτασε αν συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις της διατάξεως αυτής. Συγκεκριμένα, πρώτον, με την αιτιολογική σκέψη 80 της προσβαλλομένης αποφάσεως, εξέτασε αν το επίμαχο μέτρο παρέχεται με κρατικούς πόρους. Δεύτερον, με τις αιτιολογικές σκέψεις 81 έως 101 της προσβαλλομένης αποφάσεως, εξέτασε αν το επίμαχο μέτρο παρέχει επιλεκτικό οικονομικό πλεονέκτημα. Τρίτον, με τις αιτιολογικές σκέψεις 102 έως 112 της προσβαλλομένης αποφάσεως, εκτίμησε αν το επίμαχο μέτρο νοθεύει ή απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό. Τέλος, τέταρτον, με τις αιτιολογικές σκέψεις 113 και 114 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή εκτίμησε αν το επίμαχο μέτρο ενδέχεται να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.

159 Δεύτερον, η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν διευκρίνισε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, αν ο λόγος για τον οποίον έκρινε το επίμαχο μέτρο μη συμβατό με την κοινή αγορά συνίσταται στη μη τήρηση του κριτηρίου της τεχνολογικής ουδετερότητας ή στην προβαλλόμενη διείσδυση με χαμηλό κόστος στην αγορά των επί πληρωμή τηλεοπτικών υπηρεσιών. Υπενθυμίζεται, συναφώς, ότι, όπως έκρινε το Γενικό Δικαστήριο με τη σκέψη 109 ανωτέρω, από την προσβαλλόμενη απόφαση και, ειδικότερα, από τις αιτιολογικές σκέψεις 104, 135 και 140, προκύπτει ότι η μη συμβατότητα του επίμαχου μέτρου με την κοινή αγορά συνδέεται ευθέως με την παραβίαση της αρχής της τεχνολογικής ουδετερότητας και ότι, με την απόφαση περί κινήσεως επίσημης διαδικασίας έρευνας, η Επιτροπή διατύπωσε αμφιβολίες όσον αφορά τον ισχυρισμό ότι το επίμαχο μέτρο δεν παραβιάζει την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας. Επομένως, το επιχείρημα αυτό πρέπει επίσης να απορριφθεί ως αβάσιμο.

160 Τρίτον, όσον αφορά τους κατασκευαστές αποκωδικοποιητών, η Επιτροπή έχει αιτιολογήσει επαρκώς κατά νόμο την προσβαλλόμενη απόφαση. Συγκεκριμένα, όσον αφορά την ύπαρξη ενισχύσεως, στις αιτιολογικές σκέψεις 120 έως 123 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή, αφού υπενθύμισε τις αμφιβολίες που είχε διατυπώσει κατά την κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας, διαπίστωσε ότι δεν μπορεί να αποκλειστεί απολύτως το ενδεχόμενο νοθεύσεως του ανταγωνισμού μεταξύ των κατασκευαστών αποκωδικοποιητών. Προσέθεσε, όμως, ότι, όσον αφορά τους κατασκευαστές, το επίμαχο μέτρο είναι σε κάθε περίπτωση συμβατό με την κοινή αγορά.

Συναφώς, στην αιτιολογική σκέψη 168 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή αναφέρει ότι το επίμαχο μέτρο πρέπει να θεωρείται απαραίτητο και σύμφωνο προς την αρχή της αναλογικότητας όσον αφορά την επίτευξη σκοπού γενικού συμφέροντος, δεδομένου ότι μπορούν να ευνοηθούν από αυτό όλοι οι κατασκευαστές αποκωδικοποιητών, περιλαμβανομένων των εγκατεστημένων σε άλλα κράτη μέλη.

161 Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή αιτιολόγησε επαρκώς την προσβαλλόμενη απόφαση όσον αφορά τις εκτιμήσεις της ότι το επίμαχο μέτρο, αφενός, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ και, αφετέρου, είναι συμβατό με τη Συνθήκη ΕΚ.

162 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση τηρεί τις επιταγές του άρθρου 253 ΕΚ. Επομένως, ο τρίτος λόγος είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

Επί του τέταρτου λόγου ακυρώσεως, σχετικά με παράβαση του άρθρου 14 του κανονισμού 659/1999, καθώς και παραβίαση των αρχών της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας δικαίου

Επιχειρήματα των διαδίκων

163 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι αντίθετη στο άρθρο 14 του κανονισμού 659/1999, το οποίο ορίζει ότι η Επιτροπή δεν απαιτεί ανάκτηση της ενισχύσεως αν τούτο αντίκειται σε γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου.

164 Πρώτον, η προσβαλλόμενη απόφαση παραβιάζει την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, διότι, λόγω εξαιρετικών περιστάσεων, η προσφεύγουσα θεώρησε ότι το επίμαχο μέτρο δεν συνιστά κρατική ενίσχυση.

165 Συναφώς, η προσφεύγουσα προβάλλει, πρώτον, ότι είχε δικαιολογημένα σχηματίσει την πεποίθηση ότι το επίμαχο μέτρο βαίνει προς την ίδια κατεύθυνση με την πολιτική της Επιτροπής που έχει ως αντικείμενο την προώθηση της ψηφιακής τηλεόρασης, δεδομένου ότι, στην παράγραφο 3.4.2 της ανακοινώσεως COM(2004) 541 τελικό, της 30ής Ιουλίου 2004, σχετικά με τη διαλειτουργικότητα υπηρεσιών ψηφιακής διαλογικής τηλεόρασης (στο εξής: ανακοίνωση), η Επιτροπή αναφέρει ότι η απευθείας καταβολή επιδοτήσεων στους καταναλωτές αποτελεί μέτρο δια του οποίου τα κράτη μέλη μπορούν να ενθαρρύνουν την αγορά αποκωδικοποιητών με διαδραστικές και διαλειτουργικές δυνατότητες, κατά μείζονα λόγο που στην ανακοίνωση γίνεται ρητή αναφορά στις επιδοτήσεις που καταβάλλονται στην Ιταλία.

166 Δεύτερον, δεδομένου ότι η νομολογία δεν έχει με σαφήνεια ορίσει την έννοια του εμμέσως ευνοηθέντος από κρατική ενίσχυση, δεν είναι εύλογο να αναμένει κανείς ότι ο επιμελής επιχειρηματίας θα αντιληφθεί ότι η καταβολή ενισχύσεως στους καταναλωτές τον καθιστά όχι απλώς εμμέσως ευνοηθέντα, αλλά τον μοναδικό ευνοηθέντα από την ενίσχυση, αποκλειομένου οποιουδήποτε άλλου θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως τέτοιος. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, συναφώς, ότι όλοι οι λοιποί δυνητικοί ευνοηθέντες έπρεπε επίσης να θεωρηθούν εμμέσως ευνοηθέντες από την ενίσχυση, με ό,τι αυτό συνεπάγεται όσον αφορά την ανάκτησή της.

167 Δεύτερον, η προσβαλλόμενη απόφαση παραβιάζει επίσης την αρχή της ασφάλειας δικαίου, διότι η μέθοδος υπολογισμού του προς ανάκτηση ποσού της ενισχύσεως, όπως αυτή περιγράφεται στις αιτιολογικές σκέψεις 191 έως 205 της προσβαλλομένης αποφάσεως, είναι αναποτελεσματική, αδιαφανής και απρόσφορη. Πρώτον, θα ήταν δυσχερές ή και αδύνατον να προσδιοριστεί αριθμητικά επακριβώς μία εκ των παραμέτρων της μεθόδου αυτή, συγκεκριμένα ο αριθμός των επιπλέον τηλεθεατών

οι οποίοι στράφηκαν στις επί πληρωμή τηλεοπτικές υπηρεσίες λόγω του επίμαχου μέτρου. Συναφώς, η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι οι πελάτες αγόρασαν επιδοτούμενους αποκωδικοποιητές προκειμένου να έχουν πρόσβαση σε επί πληρωμή τηλεοπτικές υπηρεσίες. Δεύτερον, ο προσδιορισμός του ποσού της ενισχύσεως, καθώς και των τόκων είναι εξαιρετικά δυσχερής. Συναφώς, η Επιτροπή έπρεπε, τουλάχιστον, να εξετάσει τον προταθέντα τρόπο υπολογισμού και, μάλιστα, να τον συγκρίνει με άλλους δυνατούς τρόπους, κατά μείζονα λόγο αφού ουδείς εκ των μετεχόντων στη διαδικασία ήταν σε θέση να προσδιορίσει επακριβώς, με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, το ποσό της ενισχύσεως.

168 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από τη Sky Italia, φρονεί ότι τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας σχετικά με τη μέθοδο υπολογισμού του ποσού της ενισχύσεως αφορούν μάλλον την εκτέλεση της προσβαλλομένης αποφάσεως, παρά τη νομιμότητά της. Επομένως, πρέπει να απορριφθούν ως απαράδεκτα. Εξάλλου, η προσβαλλόμενη απόφαση είναι σύμφωνη με τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου, συγκεκριμένα τις αρχές της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας δικαίου. Επομένως, σύμφωνα με το άρθρο 14 του κανονισμού 659/1999, η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη να διατάξει την ανάκτηση της επίμαχης ενισχύσεως.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

169 Υπενθυμίζεται, πρώτον, ότι η κατάργηση παράνομης ενισχύσεως μέσω της αναζητήσεώς της αποτελεί τη λογική συνέπεια της διαπιστώσεως του παράνομου χαρακτήρα της. Συγκεκριμένα, η υποχρέωση του κράτους να καταργήσει ενίσχυση την οποία η Επιτροπή έκρινε ως μη συμβατή με την κοινή αγορά αποσκοπεί στην επαναφορά των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση [βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 5ης Αυγούστου 2003, T-116/01 και T-118/01, P & O European Ferries (Vizcaya) και Diputación Foral de Vizcaya κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-2957, σκέψη

223 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία], ούτως ώστε ο ευνοηθείς από την ενίσχυση να χάσει το πλεονέκτημα που απέκτησε στην αγορά σε σχέση με τους ανταγωνιστές του (βλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 7ης Μαρτίου 2002, C-310/99, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-2289, σκέψη 99, και της 29ης Απριλίου 2004, C-277/00, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. I-3925, σκέψη 75 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

170 Σημειωτέον, περαιτέρω, ότι, κατά το άρθρο 14, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999, σε περίπτωση αρνητικής αποφάσεως για υπόθεση παράνομων ενισχύσεων, η Επιτροπή αποφασίζει την εκ μέρους του οικείου κράτους μέλους λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την ανάκτηση της ενίσχυσης από τον ευνοηθέντα. Κατά την ίδια διάταξη, ωστόσο, η Επιτροπή δεν απαιτεί ανάκτηση της ενίσχυσης εάν τούτο αντιβαίνει σε γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου.

171 Στην υπό κρίση υπόθεση, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η ανάκτηση της ενισχύσεως αντιβαίνει, αφενός, στην αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και, αφετέρου, στην αρχή της ασφάλειας δικαίου.

172 Πρώτον, όσον αφορά την αιτίαση περί παραβιάσεως της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, δικαίωμα επικλήσεως της θεμελιώδους αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης έχει κάθε πρόσωπο που βρίσκεται σε κατάσταση από την οποία προκύπτει ότι το κοινοτικό όργανο του δημιούργησε βάσιμες προσδοκίες, παρέχοντάς του συγκεκριμένες διαβεβαιώσεις. Τέτοιες διαβεβαιώσεις, ανεξαρτήτως της μορφής υπό την οποία δόθηκαν, συνίστανται σε συγκεκριμένα, απαλλαγμένα αιρέσεων και συγκλίνοντα πληροφοριακά στοιχεία προερχόμενα από έγκριτες και αξιόπιστες πηγές (απόφαση του Πρωτοδικείου της 21ης Ιουλίου 1998, T-66/96 και T-221/97, Mellett κατά Δικαστηρίου, Συλλογή Υπ.Υπ. 1998, σ. I-A-449 και II-1305, σκέψεις 104 και 107). Αντιθέτως, ουδείς δύναται να επικαλεστεί παραβίαση της αρχής αυτής όταν το κοινοτικό όργανο δεν έχει δώσει συγκεκριμένες διαβεβαιώσεις (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 18ης Ιανουαρίου 2000, T-290/97, Mehibas Dordtselaan κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-15, σκέψη 59, και της 19ης Μαρτίου 2003, T-273/01, Innova Privat-Akademie κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-1093, σκέψη 26).

173 Υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, λαμβανομένου υπόψη του επιτακτικού χαρακτήρα του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων που πραγματοποιεί η Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 88 ΕΚ, δεν δικαιολογείται, κατ' αρχήν, να έχουν οι επιχειρήσεις που έχουν ευνοηθεί από την ενίσχυση πεποίθηση περί της νομιμότητας της ενισχύσεως παρά μόνον αν η ενίσχυση χορηγήθηκε βάσει της διαδικασίας που προβλέπει το άρθρο αυτό. Συγκεκριμένα, ο επιμελής επιχειρηματίας πρέπει κανονικά να είναι σε θέση να βεβαιωθεί ότι τηρήθηκε η διαδικασία αυτή, ακόμη και αν η ευθύνη του οικείου κράτους για τον παράνομο χαρακτήρα της αποφάσεως περί χορηγήσεως της ενισχύσεως ήταν τόσο μεγάλη ώστε η ανάκλησή της να φαίνεται αντίθετη προς την καλή πίστη (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Σεπτεμβρίου 2007, Τ-239/04 και Τ-323/04, Ιταλία και Brandt Italia κατά Επιτροπής, Συλλογή 2007, σ. II-3265, σκέψη 154 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

174 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, όμως, ότι, εν προκειμένω, η εμπιστοσύνη της όσον αφορά τη νομιμότητα του επίμαχου μέτρου στηρίχθηκε σε δύο εξαιρετικές περιστάσεις.

175 Πρώτον, επικαλείται την παράγραφο 3.4.2 της ανακοινώσεως, όπου γίνεται ρητή αναφορά στο επίμαχο μέτρο και επισημαίνεται ότι τα κράτη μέλη μπορούν να καταβάλλουν επιδοτήσεις σε καταναλωτές.

176 Πλην όμως, παρά τα υποστηριζόμενα από την προσφεύγουσα, η αναφορά αυτή, στην παράγραφο 3.4.2 της ανακοινώσεως, δεν συνιστά διαβεβαίωση εκ μέρους της Επιτροπής ότι το επίμαχο μέτρο είναι νόμιμο. Όλως αντιθέτως, δεδομένου ότι η Επιτροπή ρητώς αναφέρει στην εν λόγω παράγραφο ότι οι «επιδοτήσεις αυτές πρέπει να είναι τεχνολογικά ουδέτερες, πρέπει να κοινοποιούνται και να συμμορφώνονται με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων», δεν είναι δυνατόν ο επιμελής επιχειρηματίας να ελπίζει βασίμως ότι το επίμαχο μέτρο είναι συμβατό με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων. Συγκεκριμένα, ο επιμελής επιχειρηματίας όφειλε να γνωρίζει όχι μόνον ότι το επίμαχο μέτρο δεν είναι ουδέτερο από τεχνολογικής απόψεως, αλλά και ότι δεν έχει κοινοποιηθεί στην Επιτροπή και δεν έχει εγκριθεί.

177 Δεύτερον, πρέπει να απορριφθεί και το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι ο έμμεσος χαρακτήρας της ενισχύσεως αποτελεί επίσης εξαιρετική περίσταση στην οποία μπορούσε να στηρίξει τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη της. Συγκεκριμένα, όπως κάθε επιμελής επιχειρηματίας, η προσφεύγουσα έπρεπε να γνωρίζει ότι ο έμμεσος χαρακτήρας της ενισχύσεως δεν επηρεάζει την ανάκτησή της. Συναφώς, πρέπει, ειδικότερα, να τονιστεί ότι, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, οι ενισχύσεις προς τους καταναλωτές αποτελούν συνήθεις μορφές ενισχύσεως, όπως προκύπτει από το άρθρο 87, παράγραφος 2, στοιχείο α΄, της Συνθήκης ΕΚ, οι οποίες πρέπει να κοινοποιούνται και να εγκρίνονται και ενδεχομένως συνεπάγονται έμμεση ευνοϊκή μεταχείριση.

178 Επομένως, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο το επιχείρημα περί παραβιάσεως της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

179 Δεύτερον, όσον αφορά τον ισχυρισμό περί παραβιάσεως της αρχής της ασφάλειας δικαίου, τονίζεται ότι η εν λόγω αρχή επιτάσσει οι σχετικοί κανόνες δικαίου να είναι σαφείς και συγκεκριμένοι και σκοπεί στην εξασφάλιση του προβλέψιμου των καταστάσεων και των εννόμων σχέσεων τις οποίες διέπει το κοινοτικό δίκαιο (απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Σεπτεμβρίου 2005, C-199/03, Ιρλανδία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. I-8027, σκέψη 69).

180 Κατά την προσφεύγουσα, η αρχή αυτή παραβιάστηκε διότι, αφενός, είναι δυσχερές αν όχι αδύνατον να προσδιοριστεί αριθμητικά επακριβώς μία εκ των παραμέτρων της προβλεπόμενης στην προσβαλλόμενη απόφαση μεθόδου υπολογισμού, συγκεκριμένα ο αριθμός των επιπλέον τηλεθεατών που στράφηκαν στις επί πληρωμή τηλεοπτικές υπηρεσίες λόγω του επίμαχου μέτρου και, αφετέρου, είναι εξαιρετικά δυσχερής ο προσδιορισμός του ποσού της ενισχύσεως και των τόκων.

181 Υπενθυμίζεται, ωστόσο, ότι, κατά πάγια νομολογία, ουδεμία διάταξη του κοινοτικού δικαίου υποχρεώνει την Επιτροπή, όταν διατάσσει την επιστροφή ενισχύσεως που κηρύχθηκε ασύμβατη με την κοινή αγορά, να καθορίσει το ακριβές ποσό που πρέπει να επιστραφεί. Αρκεί, συναφώς, η απόφαση της Επιτροπής να περιέχει ενδείξεις που δίνουν στον αποδέκτη της τη δυνατότητα να καθορίσει ο ίδιος, χωρίς υπερβολικές δυσκολίες, το ποσό αυτό (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 12ης Μαΐου 2005, C-415/03, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλογή 2005, σ. I-3875, σκέψη 39, της

18ης Οκτωβρίου 2007, C-441/06, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 2007, σ. I-8887, σκέψη 29, και της 14ης Φεβρουαρίου 2008, C-419/06, Επιτροπή κατά Ελλάδας, που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 44).

182 Εξάλλου, κατά πάγια επίσης νομολογία, ελλείψει σχετικών κοινοτικών ρυθμίσεων, η ανάκτηση ενισχύσεως που έχει κριθεί μη συμβατή με την κοινή αγορά πρέπει να πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπει το εθνικό δίκαιο. Αρμόδια για την εκδίκαση των σχετικών υποθέσεων είναι τα εθνικά δικαστήρια [βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 31ης Μαΐου 2006, T-354/99, Kuwait Petroleum (Nederland) κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-1475, σκέψη 68 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία].

183 Τέλος, επισημαίνεται ακόμη ότι η υποχρέωση του κράτους μέλους να υπολογίζει το ακριβές ποσό της προς ανάκτηση ενισχύσεως εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο της υποχρεώσεως ειλικρινούς συνεργασίας που υπέχουν αμοιβαίως η Επιτροπή και τα κράτη μέλη όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών με τις κρατικές ενισχύσεις κανόνων της Συνθήκης (απόφαση Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής, σκέψη 69 ανωτέρω, σκέψη 91).

184 Σύμφωνα με τη νομολογία που παρατίθεται στις σκέψεις 181 έως 183 ανωτέρω, απόκειται στα εθνικά δικαστήρια, εφόσον επιληφθούν σχετικής υποθέσεως, να προσδιορίσουν, αφού υποβάλουν ενδεχομένως προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο, το ποσό της ενισχύσεως της οποίας την ανάκτηση έχει διατάξει η Επιτροπή.

185 Κατά συνέπεια, το επιχείρημα της προσφεύγουσας περί παραβιάσεως της αρχής της ασφάλειας δικαίου πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

186 Βάσει των διαπιστώσεων που διατυπώθηκαν στις σκέψεις 178 και 185 ανωτέρω, ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

187 Συμπερασματικώς, δεδομένου ότι όλοι οι λόγοι ακυρώσεως κρίθηκαν αβάσιμοι, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

188 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της Επιτροπής και της Sky Italia.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Η Mediaset SpA φέρει τα δικαστικά έξοδά της, καθώς και τα έξοδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Sky Italia Srl.

Pelikánová Jürimäe Soldevila Fragoso

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 15 Ιουνίου 2010.

(υπογραφές)

Περιεχόμενα

Ιστορικό της διαφοράς ..... II - 2349

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων ..... II - 2354

Επί του παραδεκτού του υπ' αριθ. Α.8 συνημμένου στην προσφυγή εγγράφου ..... II - 2355

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 2355

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 2356

Επί του παραδεκτού των συνημμένων στο δικόγραφο της προσφυγής εγγράφων που δεν έχουν μεταφραστεί στη γλώσσα διαδικασίας ..... II - 2358

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 2358

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 2359

Επί των λόγων ακυρώσεως ..... II - 2361

Επί του παραδεκτού του λόγου ακυρώσεως που αφορά πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως κατά τον προσδιορισμό του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 4, παράγραφος 1, του δημοσιονομικού νόμου του 2004 ..... II - 2362

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 2362

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 2363

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, σχετικά με παράβαση του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ ..... II - 2364

Επί του δεύτερου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως σχετικά με έλλειψη οικονομικού πλεονεκτήματος ..... II - 2364

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 2364

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 2366

Επί του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως, σχετικά με την έννοια του εμμέσως ευνοηθέντος ..... II - 2370

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 2370

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 2372

Επί του τρίτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως, περί μη επιλεκτικότητας του επίμαχου μέτρου ..... II - 2373

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 2373

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 2374

Επί του τέταρτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως, περί ελλείψεως στρεβλώσεως του ανταγωνισμού ..... II - 2375

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 2375

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 2379

Επί του δεύτερου λόγου ακυρώσεως, σχετικά με πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως και πρόδηλη νομική πλάνη κατά την εκτίμηση της συμβατότητας του επίμαχου μέτρου με την κοινή αγορά βάσει του άρθρου 87, παράγραφος 3, στοιχείο γ΄, ΕΚ ..... II - 2383

Επί του παραδεκτού των επιχειρημάτων που προβάλλονται στις παραγράφους 93 έως 96 της προσφυγής ..... II - 2383

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 2383

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 2384

Επί του πρώτου σκέλους του δεύτερου λόγου ακυρώσεως, περί της εσφαλμένης διαπιστώσεως ότι το επίμαχο μέτρο δεν θεραπεύει τις δυσλειτουργίες της αγοράς II - 2385

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 2385

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 2387

Επί του δεύτερου σκέλους του δεύτερου λόγου ακυρώσεως, περί της εσφαλμένης διαπιστώσεως ότι το επίμαχο μέτρο δεν αποτελεί κατάλληλο και σύμφωνο με την αρχή της αναλογικότητας μέτρο για την εξάλειψη των δυσλειτουργιών της αγοράς ..... II - 2389

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 2389

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 2390

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, σχετικά με παράβαση του άρθρου 253 ΕΚ ..... II - 2391

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 2391

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 2392

Επί του τέταρτου λόγου ακυρώσεως, σχετικά με παράβαση του άρθρου 14 του κανονισμού 659/1999, καθώς και παραβίαση των αρχών της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας δικαίου ..... II - 2398

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 2398

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 2400

Επί των δικαστικών εξόδων ..... II - 2405